

Capitolul 15: Energie

Introducere

Conform Raportului Comisiei Europene din 2025, Republica Moldova se află între un nivel moderat și unul bun de pregătire, înregistrând progrese foarte bune în sectorul energetic, inclusiv prin alinierea completă la Pachetul European privind Integrarea Pieței de Energie Electrică și prin adoptarea Planului Național Integrat privind Energia și Clima (PNIEC). În pofida necesității de a gestiona crizele de aprovizionare din sectorul energiei, Republica Moldova a accelerat reformele în sectoarele energiei electrice și gazelor naturale. Tot în vederea creșterii siguranței în aprovizionarea cu energie și a dezvoltării unui sector energetic sustenabil, Guvernul a organizat și organizează licitații pentru noi capacități de producere a energiei din surse regenerabile și pentru capacități de echilibrare și a dezvoltat proiecte de creștere a eficienței energetice mai ales în clădiri publice și rezidențiale.

Capitolul 15 „Energie”, fiind unul integrat în Clusterul IV „Agenda verde și conectivitatea sustenabilă”, este organizat în mai multe blocuri tematice, la rândul lor fiind împărțite în sub blocuri, fiecare abordând domenii esențiale ale sectorului energetic, reflectând complexitatea reglementărilor europene privind guvernanta energetică (ce se axează pe regulamentul UE de creare a cadrului unitar, coerent și integrat pentru planificarea, raportarea și monitorizarea politicilor energetice și climatice), eficiența energetică, performanța energetică a clădirilor (care includ directivele și regulamentele legate de îmbunătățirea performanței energetice a clădirilor), reglementările care se referă la cerințele pentru proiectarea și etichetarea produselor cu consum redus de energie, rețelele transeuropene (care se axează pe reglementările privind dezvoltarea infrastructurii energetice transfrontaliere), codurile de rețea, reglementările privind piața de energie electrică și armonizarea tarifelor pentru gaze naturale, depozitarea gazelor naturale și stocurile de produse petroliere (care presupun inclusiv obligațiile de constituire a stocurilor de produse petroliere), reglementările europene care vizează reducerea emisiilor de metan în sectorul energetic, directivele și inițiativele legislative care promovează utilizarea surselor regenerabile de energie, precum și reglementările de securitate și de gestionare a activităților în domeniul energiei nucleare, în conformitate cu prevederile Euratom.

Fiecare bloc este asociat unor directive și regulamente specifice, iar responsabilitățile sunt repartizate între instituții - cheie, precum Ministerul Energiei (MEEn), Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică (ANRE), ÎS „Moldelectrica”, Ministerul Mediului (MM), Agenția Națională de Reglementare a Activităților Nucleare și Radiologice (ANRANR), Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale (MIDR), precum și alte autorități relevante, inclusiv Instituția Publică Centrul Național pentru Energie Durabilă (I.P. CNED) și Inspectoratul de Stat pentru Supravegherea Produselor Nealimentare și Protecția Consumatorului (ISSPNPC).

Abordarea strategică pentru alinierea totală a Republicii Moldova la acquis-ul Uniunii Europene, vizează modernizarea cadrului legislativ și instituțional, consolidarea guvernantei energetice și creșterea transparenței în planificarea și monitorizarea politicilor energetice și climatice. Accentul este pus pe promovarea eficienței energetice și reducerea consumului de energie prin măsuri de eficiență energetică, prin trecerea treptată de la cerințele NZEB la cele pentru clădiri cu emisii zero, extinderea utilizării energiei din surse regenerabile și instituirea unor mecanisme robuste privind durabilitatea și reducerea emisiilor. Totodată, se urmărește creșterea securității energetice, diversificarea aprovizionării cu gaze, energie electrică și produse petroliere, precum și adoptarea

standardelor europene privind funcționarea piețelor de energie electrică și gaze, operarea în siguranță a sistemelor energetice, gestionarea congestiilor și protecția împotriva manipulării pieței. Aceste acțiuni vor permite construirea unui sector energetic competitiv, sigur și sustenabil, aliniat pe deplin la cerințele pieței interne europene.

Totodată, drept obiective prioritare sunt:

- implementarea *Planului Național Integrat privind Energia și Clima*, ce va asigura o planificare coerentă a tranziției verzi și va orienta investițiile spre sectoarele cu cel mai mare potențial de decarbonizare;
- avansarea reformei pieței energiei electrice, operaționalizarea pieței pe parcursul zilei și pieței pentru ziua următoare și pregătirea pentru cuplarea pieței cu cele similare din UE în 2027, ce va asigura competitivitatea și transparența pieței, creșterea eficienței acesteia, optimizarea fluxurilor transfrontaliere de energie electrică și va contribui la formarea costurilor la energie electrică competitive pentru consumatori finali.
- dezvoltarea pieței energiei electrice de echilibrare și a serviciilor de sistem prin atragerea investițiilor în noi capacități de echilibrare, permițând dezvoltarea acestor piețe ca element esențial pentru stabilitatea sistemului electroenergetic în condițiile creșterii ponderii energiei din surse regenerabile;
- dezvoltarea infrastructurii energetice prin interconexiuni strategice, precum finalizarea liniei 400 kV **Vulcănești–Chișinău** („linia independenței energetice”), ce va consolida securitatea energetică. În paralel, realizarea interconectorului 400 kV **Bălți–Suceava**, cu finalizarea estimată în 2027, va permite creșterea capacității de import/export, în special a energiei electrice produse din surse regenerabile, contribuind la flexibilitatea și decarbonizarea sistemului. Totodată, proiectele 400 kV **Strășeni–Gutinaș** și circuitul secundar 330 kV **Bălți–Centrala hidroelectrică Dnestrovsk** cu Ucraina, planificate pentru implementare în perioada 2030-2035, vor extinde integrarea regională și, pe termen mediu, vor accelera apropierea operatorului sistemului de transport a energiei electrice din Republica Moldova de statutul de membru deplin ENTSO-E.
- atragerea investițiilor în surse de energie regenerabilă și extinderea programelor de eficiență energetică, ce vor reduce costurile pentru consumatori (gospodării și întreprinderi), va diminua dependența de combustibili fosili și va contribui la atingerea obiectivelor climatice asumate. Deși combustibilii fosili vor rămâne necesari pentru acoperirea vârfurilor de consum și echilibrarea sistemului, accelerarea tranziției către energiile regenerabile - în conformitate cu PNIEC, va asigura un mix energetic mai curat, mai sigur și mai rezilient pe termen lung.

Pentru a asigura implementarea treptată a legislației europene în domeniul energiei, Republica Moldova solicită perioade de tranziție pentru mai multe directive, în contextul constrângerilor tehnice, financiare și instituționale actuale, după cum urmează:

- 1. Directiva 2024/1275 privind performanța energetică a clădirilor (reformare)**, ce vizează reducerea emisiilor de carbon și îmbunătățirea eficienței energetice a clădirilor. Respectiv, începând cu **1 ianuarie 2028**, toate clădirile noi deținute de instituțiile publice vor trebui să

fie clădiri cu emisii zero. Aceste clădiri trebuie să fie proiectate astfel încât să nu producă emisii de gaze cu efect de seră, ceea ce înseamnă că vor trebui să utilizeze surse de energie regenerabilă, să aibă un consum redus de energie și să fie eficiente din punct de vedere energetic. Mai mult, începând cu **1 ianuarie 2030**, această cerință de clădiri cu emisii zero se va aplica pentru toate clădirile noi, nu doar pentru cele deținute de instituțiile publice. Aceste cerințe implică efort financiar considerabil precum și existența unor competențe dificil de creat într-o perioadă relativ scurtă, drept pentru care ar fi de preferat ca cerințele să se aplice în Republica Moldova cu câțiva ani de întârziere.

- 2. Directiva 2023/1791 privind eficiența energetică**, ce impune economii semnificative de energie în fiecare an. Republica Moldova trebuie să economisească anual 388 milioane euro (echivalentul a 21,6 ktoe de energie finală), iar în sectorul rezidențial, pentru economisirea a 1 ktoe, se estimează un cost de 18 milioane euro. Având în vedere că bugetul național și resursele financiare sunt limitate, Republica Moldova va trebui să aloce sume considerabile pentru a finanța aceste economii de energie, pentru modernizarea infrastructurii energetice, inclusiv în sectorul rezidențial, industrial și public. Renovarea clădirilor vechi, implementarea de măsuri de eficiență energetică, modernizarea echipamentelor energetice și implementarea unor tehnologii mai eficiente vor necesita investiții inițiale semnificative, ceea ce poate pune presiune pe sectorul public și privat.

Totodată, implementarea unor măsuri de economisire a energiei la nivelul gospodăriilor și al consumatorilor rezidențiali presupune nu doar investiții financiare, dar și o schimbare de comportament și mentalitate. Educația și informarea cetățenilor, stimularea unui comportament responsabil față de consumul de energie și încurajarea utilizării de echipamente eficiente energetic vor fi esențiale, însă acestea necesită timp și resurse.

Și pentru aceste cerințe sunt solicitate perioade tranziție, perioade în care economiile de energie realizate în Republica Moldova vor fi semnificative, dar sub cele prevăzute de Directivă.

- 3. Directiva (UE) 2018/2001 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile (reformare)**, ce prevede rate de creștere a ponderii surselor regenerabile dificil de atins de către Republica Moldova datorită potențialului limitat, restricțiilor de rețea, consumului final de energie relativ mic și a posibilităților de finanțare/suportabilitate. În sectorul industrial, creșterea anuală de cel puțin 1,6 puncte procentuale a ponderii energiei regenerabile este dificil de realizat, având în vedere potențialul limitat și consumul relativ redus. În sectorul încălzirii și răcirii, integrarea pe scară largă a surselor regenerabile, cu o creștere anuală de 0,8–2,2 puncte procentuale, este restricționată de infrastructura existentă și de limitările tehnice ale SACET. În sectorul transporturilor, atingerea unei ponderi de 29% a energiei regenerabile sau reducerea intensității emisiilor de gaze cu efect de seră cu cel puțin 14,5% până în 2030 impune provocări suplimentare, determinate de infrastructura limitată, precum și de capacitatea financiară restrânsă pentru investiții.

Pentru aceste cerințe sunt solicitate perioade tranziție, perioade în care ponderea energiei din surse regenerabile va crește semnificativ în Republica Moldova, dar sub valorile prevăzute de Directivă.

4. **Directiva 2009/119/CE de impunere a obligației statelor membre de a menține stocuri minime de țiței și/sau produse petroliere** - se planifică a fi transpusă în legislația națională prin Legea privind securitatea aprovizionării cu produse petroliere **în anul 2026 (Trim. III)**. În perioada 2027-2028 se planifică a fi elaborată legislația secundară pentru a crea premisele în vederea implementării prevederilor Legii menționate. Ținând cont de starea actuală și disponibilitatea de utilizare a instalațiilor de stocare a produselor petroliere din Moldova pentru executarea obligației de asigurare a nivelului minim de stocuri de urgență, precum și de impactul major asupra economiei odată cu creșterea prețurilor produselor petroliere, implementarea prevederilor legislației ce transpune Directiva se planifică a fi realizate treptat, fiind necesare crearea sau extinderea unor instalații suplimentare de stocare pentru a satisface cerințele Directivei, ce presupune investiții majore în infrastructură. De asemenea, operatorii de pe piața petrolieră vor trebui să se conformeze noilor cerințe de securitate reglementate prin lege, ceea ce poate implica atât costuri de conformare, cât și ajustări ale operațiunilor lor, costuri ce vor fi transferate consumatorilor finali.

Pentru a reduce impactul asupra prețurilor la consumatorii finali prin distribuirea acestuia pe un interval mai mare de timp, este solicitată o perioadă de tranziție până la implementare deplină a Directivei 2009/119/EC.

5. **Regulamentul (UE) 2019/943 privind piața internă de energie electrică** - piața de echilibrare a Republicii Moldova este la început de dezvoltare, fără furnizori calificați și fără istoric operațional, iar capacitățile existente sunt insuficiente. Implementarea imediată a cerințelor ar putea descuraja investițiile private din cauza incertitudinii privind recuperarea capitalului. O perioadă de tranziție ar permite atragerea investițiilor, dezvoltarea capacităților de echilibrare, integrarea graduală a surselor regenerabile și consolidarea capacităților instituționale, asigurând o tranziție predictibilă și sustenabilă către piața internă europeană. Această abordare este similară cu cea aplicată Țărilor Baltice prin Regulamentul (UE) 2024/1747 punctul (16).

Nivelul de aliniere al actelor UE (capitolul 15)

32018L2001	32017R0460	32010L0031	32012R0244	32021R0340
32024R1106	32022R1032	32023R2104	32021R0341	32020R0740
32024R1747	32015R0703	32015R2402	32017R1369	32019R0807
32024R1366	32017R0459	32013R0543	32023R1184	32022R0759
32010R0838		32016R0631	32016R1388	32016R1447
32024R1787	32024L1405	32020R2156	32014R0312	32008D0952
32012L0027	32010D0335	32016R0052	32023R0826	31993R1493
32017R1938	32018R0732	32023L2413	32024R1834	32023R2533
32008R0106	32009L0119	32022R0996	32023R2534	32024R1103
32006D1005	32024L1788	32014R1307	32019R2018	32024R0994
32022D0599	32024R1789	32023R1185	32024R1781	32023L1791
32022D0600	32013L0059	32022R2448	32023R0807	32024R1364
32022D0601	32013L0030	32023R1640	32024L1275	32020R2155
32022D0602	32014R1112	32018R1999	12010A/TXT	32009L0071
32022D0604	32005R0302	32011L0070	32006L0117	32025R1328

32022D0605	32022D0607	32022D0609	32017R2196	32019D1133
32022D0606	32022D0608	32022D0610	32022D0611	32022D1656
32024D0861	32023D1760	32022D1655	32022D2461	32022D1657
32024D2624	32024D2626	32024D2630	32024D2666	32020R1294
32022R0342	32022R2202	32025R1176	32019L0944	32019R0943
32019R0942	32019R0941	32011R1227	32015R1222	32016R1719
32012H0148	32017D0684	32025D1486	32017R1485	32017R2195
32014R1348				

verde - (transpus total), **galben** (transpus parțial), alb (netranspus)

sur (aplicabile în momentul aderării)

BLOC 1: GUVERNANȚA

1. Prezentarea generală a situației în domeniul guvernancei energetice

Republica Moldova se află într-un proces avansat de aliniere a cadrului său legislativ și instituțional în domeniul guvernancei energetice la standardele Uniunii Europene, ca parte a angajamentelor asumate prin Acordul de Asociere cu UE. În acest context, țara a transpus parțial Regulamentul (UE) 2018/1999 privind guvernancea uniunii energetice și a acțiunilor climatice, vizând crearea unui mecanism de planificare și raportare integrată a politicilor energetice și climatice, consolidarea rolului instituțiilor publice în coordonarea și monitorizarea obiectivelor energetice și climatice, promovarea transparenței și a implicării părților interesate, precum și asigurarea unei planificări pe termen mediu și lung pentru dezvoltarea durabilă a sectorului energetic.

1.1. Cadrul legislativ

Sub aspectul cadrului normativ primar, situația Republicii Moldova în domeniul guvernancei energetice și climatice se conturează printr-un cadru legal care transpune parțial cerințele Regulamentului (UE) 2018/1999, după cum urmează:

- **[Legea nr. 10/2016](#) privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile**, care sprijină energia regenerabilă prin investiții în tehnologii curate și asigurarea accesului pe piață;
- **[Legea nr. 174/2017](#) cu privire la energetică**, care instituie agenția de reglementare, reglementează sectoarele de electricitate, gaze și încălzire, promovând eficiența, concurența și decarbonizarea;
- **[Legea nr. 139/2018](#) cu privire la eficiența energetică**, care stabilește obiective naționale de eficiență energetică și obligații privind audituri, renovarea clădirilor publice și sprijinirea consumatorilor vulnerabili;
- **[Legea nr. 74/2024](#) privind acțiunile climatice**, care conturează calea Republicii Moldova către neutralitatea climatică până în 2050, prin măsuri de reducere a emisiilor de GES și integrarea politicilor climatice în diverse sectoare.

Ca parte a legislației secundare, **[H.G. nr. 10/2024](#) pentru aprobarea Regulamentului privind mecanismul de guvernancea energetică și a acțiunilor climatice**, stabilește mecanismul de

Guvernanță Energetică și Acțiune Climatică, definind procedurile pentru elaborarea Planului Național Integrat Energie și Climă (PNIEC), stabilirea obiectivelor, monitorizarea progresului și implicarea publicului. Totodată, **H.G. nr. 1277/2018 cu privire la instituirea și funcționarea Sistemului național de monitorizare și raportare a emisiilor de gaze cu efect de seră și altor informații relevante pentru schimbările climatice**, creează sistemul național de monitorizare și raportare a emisiilor de GES, aliniind Republica Moldova la angajamentele internaționale în domeniul climei.

Aceste măsuri contribuie la consolidarea guvernanței în domeniul energiei și climei în Republica Moldova, facilitează alinierea la politicile Uniunii Europene și sprijină tranziția către un sistem energetic sustenabil, sigur și competitiv. Deși transpunerea Regulamentului (UE) nr. 2018/1999 este în prezent parțială, cadrul existent oferă o bază solidă pentru integrarea ulterioară a legislației și practicilor europene în politicile naționale.

1.2 Cadrul administrativ

Capacitățile administrative în domeniul guvernanței energetice și climatice sunt susținute de un set de instituții cheie, cu responsabilități și specializări clare în dezvoltarea, implementarea și monitorizarea politicilor relevante.

Ministerul Energiei este autoritatea centrală responsabilă de elaborarea și implementarea politicilor energetice ale Republicii Moldova, acționând în baza cadrului constituțional și legal în vigoare. Instituția asigură gestionarea coerentă a sectorului energetic prin analiza situației curente, identificarea problemelor și promovarea intervențiilor necesare pentru consolidarea securității energetice, dezvoltarea unei piețe integrate conforme standardelor europene și sprijinirea tranziției verzi și digitale. În acest sens, Ministerul promovează producerea energiei din surse regenerabile, eficiența energetică și modernizarea infrastructurii energetice, exercitându-și atribuțiile în domeniile: securitate energetică, eficiență energetică, energie regenerabilă, energie electrică, energie termică și cogenerare de înaltă eficiență, gaze naturale și produse petroliere, precum și tranziție energetică.

Conform structurii Ministerului, **Direcția abilitarea consumatorilor, analiză, modelări, prognoze, inovare și securitate cibernetică** dispune de un efectiv de 6 funcționari, dintre care 5 angajați și 1 loc vacant. Direcția are misiunea de a asigura eficiența procesului de analiză, prognozare și modelare a datelor aferente domeniului energetic, precum și elaborarea și promovarea politicilor de atragere și dezvoltare a tehnologiilor și investițiilor care să contribuie la eficientizarea și decarbonizarea sectorului energetic, să asigure protecția infrastructurii energetice împotriva atacurilor cibernetice, creșterea rezilienței rețelelor de energie electrică și gaze naturale.

Centrul Național pentru Energie Durabilă implementează politici în domeniul eficienței energetice și surselor regenerabile și asistă autoritățile locale în planificarea energetică și climatică. **Ministerul Mediului** elaborează și promovează documente de politici și acte normative în domeniul reducerii emisiilor de gaze cu efect de seră și al adaptării la schimbările climatice, în timp ce **Agenția pentru Mediu** asigură implementarea documentelor de politici și a actelor normative în domeniul reducerii emisiilor de gaze cu efect de seră și al adaptării la schimbările climatice.

2. Planuri de viitor

2.1 Planuri legislative

Adoptarea modificărilor la **H.G. nr. 10/2024 pentru aprobarea Regulamentului privind mecanismul de guvernare energetică și a acțiunilor climatice**, în vederea transpunerii Regulamentului (UE) 2018/1999 privind guvernarea uniunii energetice și a acțiunilor climatice.

2.2 Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative

Pentru implementarea acquis-ului în domeniul energiei și climei, Republica Moldova va urma o abordare etapizată, structurată în conformitate cu cerințele aferente guvernării energetice și climatice. Începând cu anul 2027, **prima** etapă va viza pregătirea cadrului instituțional și strategic, prin dezvoltarea procedurilor administrative și instruirea personalului. Din 2028 va fi lansată a **doua** etapă, axată pe instituirea sistemelor de monitorizare și definirea obiectivelor necesare urmării progreselor în sectoarele energiei și climei. Începând cu 2029, etapa a **treia** se va concentra pe implementare și implicarea părților interesate, incluzând campanii de sensibilizare privind tranziția energetică, programe de creștere a eficienței energetice în clădiri, industrie, transport și administrația publică, precum și măsuri de stimulare a investițiilor în tehnologii curate și inovare. Din 2030 va fi inițiată etapa a **patra**, dedicată evaluării și adaptării continue, prin monitorizarea periodică și raportarea implementării PNIEC către Comisia Europeană.

3. Aspecte financiare (estimarea costurilor)

În rezultatul estimării costurilor necesare pentru măsurile indicate în paragraful 2.1 (*Anexa A*), s-a constatat că 189,1 mii lei vor fi acoperiți din bugetul de stat.

BLOC 2: ENERGIA NUCLEARĂ

1. Prezentarea generală a situației în domeniul energiei nucleare.

Republica Moldova nu are reactoare nucleare sau de cercetare. Cu toate acestea, realizările științei și tehnologiei nucleare sunt utilizate într-un număr de ramuri de producție, în medicină, agricultură, industrie și sectoare de cercetare. Total, în Registrul Național de evidență a surselor de radiații ionizante sunt incluse peste 1020 surse radioactive; 1436 generatoare; 1318 echipamente asociate și 621 unități radiologice autorizate. În țările vecine (Bulgaria, România, Ucraina) există șapte centrale nucleare, situate la 125-400 km de granițele sale cu Republica Moldova.

1.1. Cadrul legislativ

1.1.1 Cadrul legislativ internațional

Republica Moldova a aderat la toate instrumentele de securitate nucleară, siguranță nucleară și garanții nucleare sub auspiciile Agenției Internaționale pentru Energie Atomică (IAEA). Referitor la sistemul de răspundere civilă, Moldova este parte la Convenția de la Viena din 1963 privind răspunderea civilă pentru daune nucleare, dar nu și la Protocolul său de amendare din 1997. De asemenea, Republica Moldova nu a aderat la Protocolul comun privind aplicarea Convenției de la Viena și a Convenției de la Paris sau la Convenția privind compensarea suplimentară a daunelor nucleare.

1.1.2 Cadrul legislativ național

Cadrul juridic nuclear în Republica Moldova este cuprins, în principal, în **Legea nr.132/2012 privind desfășurarea în siguranță a activităților nucleare și radiologice**, Legea nr. 289/2022 cu privire la cerințele de bază în securitatea radiologică și alte legi relevante, cum ar fi Legea nr. 68/2017 pentru aprobarea Strategiei naționale privind managementul deșeurilor radioactive pentru anii 2017-2026 și a Planului de acțiuni pentru implementarea acesteia; Legea nr. 235/2006 cu privire la principiile de bază de reglementare a activității de întreprinzător; Legea nr. 213/2024 privind controlul comerțului cu mărfuri strategice; Legea nr. 10/2009 cu privire la supravegherea de stat a sănătății publice; Legea nr. 131/2012 privind controlul de stat și Legea nr. 271/1994 cu privire la protecția civilă

În scopul implementării prevederilor legislației menționate, au fost aprobate prin Hotărâri de Guvern Regulamente normative pentru majoritatea domeniilor reglementate.

1.2 Cadrul administrativ

Din punct de vedere istoric, pe baza legislației în domeniul radiologic și nuclear, care a avut loc în primul deceniu al anilor 2000, pe lângă Ministerul Mediului, în anul 2007, a fost instituită Agenția Națională de Reglementare a Activități Nucleare și Radiologice (ANRANR), precum și au fost abilitate cu funcții și atribuții relevante alte autorități centrale. Printre principalele responsabilități ale ANRANR se numără autorizarea, evidența surselor de radiații ionizante, controlul și supravegherea de stat/inspecția activităților și instalațiilor nucleare și radiologice, cu aplicarea sancțiunilor, elaborarea și revizuirea reglementărilor și actelor normative, controlul neproliferării nucleare și respectarea tratatelor internaționale.

Responsabilitățile diferitelor autorități cu atribuții în domeniul nuclear/radiologic sunt alocate în Legea nr. 132/2012. Ministerul Sănătății operează spitalele și clinicile guvernamentale și în același timp (prin Agenția Națională de Sănătate Publică (ANSP)) inspectează și eliberează autorizațiile sanitare pentru aceste unități. În plus, ANSP oferă servicii persoanelor abilitate în domeniul monitorizării individuale și a locurilor de muncă.

2. Planuri de viitor

2.1 Planuri legislative

În vederea ratificării versiunii consolidate a **Tratatului de instituire a Comunității Europene a Energiei Atomice**, se prevede elaborarea unui **Proiectul de Lege în acest sens**.

Pentru transpunerea **Directivei 2009/71/EURATOM a Consiliului din 25 iunie 2009**, privind instituirea unui cadru comunitar pentru securitatea nucleară a instalațiilor nucleare, se prevede elaborarea **Proiectului de Lege privind siguranța nucleară a instalațiilor nucleare**.

Pentru transpunerea **Directivei 2013/59/EURATOM a Consiliului din 5 decembrie 2013**, de stabilire a normelor de securitate de bază privind protecția împotriva pericolelor generate de expunerea la radiațiile ionizante și de abrogare a Directivelor 89/618/Euratom, 90/641/Euratom, 96/29/Euratom, 97/43/Euratom și 2003/122/Euratom, se planifică elaborarea următoarelor acte normative:

1. **Proiect de Hotărâre de Guvern privind nivelele naționale de referință în domeniul securității radiologice și nucleare;**
2. **Proiect de Lege pentru modificarea Legii nr. 289/2022 cu privire la cerințele de bază în securitatea radiologică;**
3. **Proiect de Lege pentru modificarea Legii nr. 132/2012 privind desfășurarea în siguranță a activităților nucleare și radiologice.**

Pentru transpunerea **Directivei 2006/117/EURATOM a Consiliului din 20 noiembrie 2006**, privind supravegherea și controlul transferurilor de deșeuri radioactive și combustibil uzat între statele membre, către și dinspre Comunitate, și de abrogare a Directivei 92/3/Euratom, se prevede elaborarea **Proiectului de Lege privind supravegherea și controlul transferurilor de deșeuri radioactive și combustibil uzat.**

Pentru transpunerea **Directivei 2011/70/EURATOM a Consiliului din 19 iulie 2011**, de instituire a unui cadru comunitar pentru gestionarea responsabilă și în condiții de siguranță a combustibilului uzat și a deșeurilor radioactive, se planifică:

1. **Proiectul de Lege privind gestionarea responsabilă și în condiții de siguranță a combustibilului uzat și a deșeurilor radioactive;**
2. **Proiectul de Hotărâre de Guvern privind aprobarea Programului național de gestionare a deșeurilor radioactive pentru perioada 2027–2031 și a Planului de acțiune pentru implementarea acestuia.**

De menționat că Legea nr. 68/2017 pentru aprobarea Strategiei naționale privind managementul deșeurilor radioactive pentru anii 2017-2026 și a Planului de acțiuni pentru implementarea acesteia, reprezintă o realizare a unor prevederi ale Directivei 2011/70/Euratom.

Pentru alinierea la **Regulamentul (Euratom) nr. 302/2005 al Comisiei din 8 februarie 2005**, privind aplicarea garanțiilor Euratom, se planifică adoptarea **Ordinului ANRANR privind aplicarea garanțiilor Euratom.**

Pentru alinierea la **Regulamentul (Euratom) 2016/52 al Consiliului din 15 ianuarie 2016**, privind stabilirea nivelurilor maxime admise de contaminare radioactivă a alimentelor și furajelor în urma unui accident nuclear sau a unei situații de urgență radiologică, se prevede elaborarea **Proiectului de Hotărâre de Guvern privind stabilirea nivelurilor maxime permise de contaminare radioactivă a alimentelor și furajelor.**

Pentru alinierea la **Regulamentul (Euratom) nr. 1493/93 al Consiliului din 8 iunie 1993**, privind transferurile de substanțe radioactive între statele membre, se prevede elaborarea **Proiectului de Hotărâre de Guvern privind transferurile de substanțe radioactive între statele membre.**

2.2 Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative

Participarea la ateliere și seminarii pentru a îmbunătăți cunoștințele și capacitățile de aplicare a legislației legate de cooperarea internațională în domeniul securității nucleare. Furnizarea de programe de formare și de îmbunătățire a competențelor organismului de reglementare (ANRANR) cu privire la implementarea și raportarea în conformitate cu convențiile nucleare internaționale și acordurile nucleare semnate.

3. Aspecte financiare (estimarea costurilor)

Costurile necesare pentru măsurile indicate mai sus, vor fi acoperite din bugetul de stat, în valoare de 2100,2 mii lei.

BLOCUL 3: PIAȚA ENERGIEI ELECTRICE/ CODURI DE REȚEA

1. Prezentarea generală a situației în domeniul pieței energiei electrice.

În anul 2023, Republica Moldova a finalizat implementarea Pachetului Energetic III în sectorul electroenergetic, realizând separarea activităților de distribuție, producere și furnizare a energiei electrice (unbundling). Această reformă garantează investitorilor acces liber la rețelele electrice de transport și distribuție a energiei electrice, facilitând vânzarea energiei atât pe piața internă, cât și la export. Totodată, ca ultim pas în implementarea Pachetului Energetic III, procesul de certificare a operatorului sistemului de transport al energiei electrice a fost finalizat, reprezentând un angajament asumat prin transpunerea legislației comunitare în dreptul național. Acest progres constituie o condiționalitate esențială a Acordului de Asociere cu Uniunea Europeană și a obținerii statutului de țară candidat pentru aderare.

Liberalizarea pieței energiei electrice a fost impulsionată de reformele realizate, facilitând apariția mai multor participanți care furnizează energie la prețuri negociate. Pentru a face posibilă instituirea unor piețe organizate în anul 2024, prin [H.G. nr. 125/2024](#) a fost desemnat în calitate de operator al pieței energiei electrice SRL „Operatorul Pieței de Energie M” (OPEM) filială a Operatorul Pieței de Energie Electrică și de Gaze Naturale SA „OPCOM” din România, cu sediul în Republica Moldova. Totodată, pentru operaționalizarea Pieței pentru ziua următoare și pieței pe parcursul zilei, au fost modificate Regulile pieței energiei electrice aprobate prin hotărârea ANRE nr. 283/2020, iar procedurile operaționale a OPEM au fost consultate public, aprobate și publicate pe pagina web oficială a acestuia. Totodată, în data de 30 septembrie 2025 a fost semnat Contractul privind achiziția serviciilor bancare pentru Contul Central pentru piața pentru ziua următoare și pentru contul central pentru piața pe parcursul zilei, de către OPEM și BC „Moldova Agroindbank” SA.

Următorii pași vizează implementarea mecanismului bancar care va permite decontarea eficientă și transparentă a tranzacțiilor realizate de participanți, precum și gestionarea în timp real a garanțiilor financiare necesare acoperirii riscurilor de neplată cu ulterioară testare a platformei de tranzacționare și asigurarea funcționalității tehnice a operatorului și a pieței pentru ziua următoare (PZU) și a pieței intrazilnice (PPZ).

După lansarea piețelor organizate, următorul obiectiv strategic este integrarea Republicii Moldova în piața unică energetică europeană/cuplarea pieței energiei electrice cu cele similare din UE. Pentru a realiza această obligație, este necesară armonizarea legislației fiscale naționale cu cea a

Uniunii Europene și transpunerea Pachetului de Integrare a Energie Electrice (EIP) în varianta adaptată și aprobată prin Decizia Consiliului ministerial al Comunității Energetice.

În acest sens, cu suportul Ministerului Finanțelor prin adoptarea Legii nr. 139/2025 pentru modificarea unor acte normative (Codul fiscal și Legea nr. 1417/1997 pentru punerea în aplicare a titlului III din Codul fiscal) au fost transpuse în legislația națională prevederile Directivei 2006/112/CE a Consiliului privind sistemul comun al taxei pe valoarea adăugată, precum și Directiva 86/560/CEE referitoare la armonizarea sistemelor de restituire a TVA către persoanele impozabile care nu sunt stabilite pe teritoriul Comunității Energetice. Aceste măsuri au fost esențiale pentru asigurarea compatibilității cadrului legislativ al Republicii Moldova cu cel al UE și pentru facilitarea cuplării pieței naționale cu cea europeană și a facilitarea tranzacționarea transfrontalieră cu energie electrică.

Aceste reforme au fost apreciate pozitiv de către Uniunea Europeană, sectorul energetic fiind evidențiat în rapoartele de extindere ca având un nivel înalt de pregătire pentru inițierea negocierilor de aderare. În cadrul Comunității Energetice, Republica Moldova se situează pe locul al doilea în procesul de transpunere și implementare a noului cadru juridic european privind piața energiei electrice. Această performanță constituie una dintre realizările majore ale anului 2025 și evidențiază progresele substanțiale înregistrate în domeniul energetic.

În anul 2025 Republica Moldova a asigurat transpunerea deplină a Pachetului de Integrare a Energie Electrice care este compus din 9 acte ale Uniunii Europene (UE), care au fost transpuse în legislația/cadrul normativ național a Republicii Moldova.

Astfel, 3 acte (**Directiva (UE) 2019/944** privind normele comune pentru piața internă de energie electrică, **Regulamentul (UE) 2019/943** privind piața internă de energie electrică și **Regulamentul (UE) 2019/942** de instituire a Agenției Uniunii Europene pentru Cooperarea Autorităților de Reglementare din Domeniul Energiei) au fost transpuse prin **noua [Lege nr. 164/2025](#) cu privire la energia electrică**, iar alte 5 acte (**Regulamentul 2015/1222** de stabilire a unor linii directoare privind alocarea capacităților și gestionarea congestiilor, **Regulamentul (UE) 2017/1485** de stabilire a unei linii directoare privind operarea sistemului de transport al energiei electrice, **Regulamentul (UE) 2017/2196** de stabilire a unui cod de rețea privind starea de urgență și restaurarea sistemului electroenergetic, **Regulamentul (UE) 2016/1719** de stabilire a unei orientări privind alocarea capacităților pe piața pe termen lung, **Regulamentul (UE) 2017/2195** de stabilire a unei linii directoare privind echilibrarea sistemului de energie electrică) au fost transpuse în cadrul normativ secundar prin acte normative secundare ale ANRE.

Suplimentar, prin aprobarea hotărârii Guvernului nr. 820/2024 pentru aprobarea Regulamentului privind situațiile excepționale în sectorul electroenergetic și a Planului de acțiuni pentru situații excepționale în sectorul electroenergetic a fost asigurată transpunerea **Regulamentului (UE) 2019/941** al Parlamentului European și al Consiliului din 5 iunie 2019 privind pregătirea pentru riscuri în sectorul energiei electrice.

Cele 5 hotărâri ale ANRE care transpun 5 Regulamente ale UE au fost finalizate în urma propunerilor Secretariatului Comunității Energetice și, la data de 4 noiembrie 2025, au fost aprobate, **ceea ce confirmă transpunerea integrală a Pachetului de Integrare a Energiei Electrice de către Republica Moldova.**

În următoarea etapă, Republica Moldova va transmite, actele naționale de transpunere a Electricity integration package (EIP) și a tabelelor de concordanță aferente, în vederea desfășurării Procesului de Verificare a Conformității, astfel cum a fost solicitat de către Secretariatul Comunității Energetice. Procesul de verificare reprezentând ultima etapă de parcurs pentru inițierea procesului de cuplare unică a piețelor energiei electrice.

1.1.Cadrul legislativ

- ***Legea nr. 164/2025 cu privire la energia electrică***, adoptarea prezentei legi reprezintă atât angajament asumat în calitate de parte contractantă la Tratatul de constituire a Comunității Energetice cât și un element fundamental al EIP aprobat prin Decizia Consiliului Ministerial al Comunității Energetice 2022/03/MC-EnC.
- ***H.G. nr.125/2024 cu privire la desemnarea operatorului pieței energiei electrice***, adoptarea prezentei hotărâri reprezintă atât angajament asumat în calitate de parte contractantă la Tratatul de constituire a Comunității Energetice cât și un element fundamental al Pachetului privind integrarea energiei electrice (Electricity integration package) aprobat prin Decizia Consiliului Ministerial al Comunității Energetice 2022/03/MC-EnC. Respectiv, Societatea cu Răspundere Limitată „Operatorul Pieței de Energie M”, în calitate de operator al pieței de energie electrică va deține și va îndeplini drepturile, obligațiile și atribuțiile stipulate în Legea nr. 107/2016 cu privire la energia electrică și va contribui la: **i)** funcționarea eficientă a pieței energiei electrice, prin gestionarea și facilitarea tranzacțiilor și operațiunilor pe piața de energie electrică, **ii)** transparență și concurență, prin stabilirea și aplicarea regulilor corecte și echitabile, în care toți participanții au șanse egale de a concura, ceea ce poate duce la prețuri mai competitive pentru consumatori, **iii)** gestionarea riscurilor legate de furnizarea și tranzacționarea energiei electrice, pentru a preveni fluctuațiile semnificative ale prețurilor și pentru a asigura stabilitatea aprovizionării cu energie electrică, **iv)** creșterea încrederii investitorilor în scopul dezvoltării infrastructurii și a capacităților de producție a energiei.
- ***H.G. nr. 517/2024 cu privire la aprobarea Regulamentului privind construcția/reconstrucția centralelor electrice și abrogarea unor hotărâri ale Guvernului*** - în contextul armonizării legislației Republicii Moldova cu acquis-ul Uniunii Europene în domeniul energetic, adoptarea hotărârii actualizează cadrul normativ pentru a reflecta noile cerințe legislative, înlocuind un regulament învechit care nu corespunde rigorilor actuale. Regulamentul nou introduce principii moderne de autorizare, în conformitate cu Directiva 2019/944 și stabilește criterii obiective, transparente și nediscriminatorii pentru aprobarea construcției și majorării capacităților centralelor electrice. Printre acestea se numără siguranța sistemului electroenergetic, protecția mediului, eficiența energetică, utilizarea surselor regenerabile și conformitatea cu obiectivele de politică publică. Totodată, adoptarea acestui regulament este crucială pentru a răspunde solicitărilor din partea investitorilor privind construcția centralelor electrice de mare capacitate și va accelera procesul de emitere a actelor permissive necesare, eliminând interpretările și neconcordanțele existente, ceea ce va crea premise favorabile pentru investiții în infrastructura energetică modernă.
- ***H.G. nr. 820/2024 pentru aprobarea Regulamentului privind situațiile excepționale în sectorul electroenergetic și a Planului de acțiuni pentru situații excepționale în sectorul***

electroenergetic, transpune Regulamentul(UE) 2019/941 privind pregătirea pentru riscuri în sectorul energiei electrice, adaptat conform Deciziei Consiliului Ministerial al Comunității Energetice 2021/13/Mc-EnC din 30 noiembrie 2021. Regulamentul creează cadrul juridic necesar pentru asigurarea securității aprovizionării cu energie electrică prin organizarea funcționării normale și continue a pieței energiei electrice și prin realizarea unor măsuri menite să contribuie la realizarea obiectivelor Comunității Energetice cu privire la securitatea energetică, solidaritatea, încrederea și asigurarea gestionării situațiilor de criză de energie electrică și stabilește normele pentru cooperarea între Părțile contractante ale Comunității Energetice în vederea prevenirii crizelor de energie electrică, a pregătirii pentru astfel de crize și a gestionării acestora, în spiritul solidarității și al transparenței și luând în considerare pe deplin cerințele unei piețe interne competitive a energiei electrice.

În timp ce Planul de acțiuni pentru situații excepționale în sectorul electroenergetic, are drept scop stabilirea măsurilor preventive vizând asigurarea securității aprovizionării cu energie electrică prin crearea premiselor necesare pentru funcționarea fiabilă și continuă a sistemului electroenergetic în condiții optime și de piață a energiei electrice; stabilirea unor măsuri de urgență care urmează să fie puse în aplicare în cazul în care pe piața energiei electrice nu sunt disponibile cantitățile necesare de energie electrică pentru acoperirea necesităților consumatorilor finali, precum și stabilirea clară și neechivocă a responsabilităților și coordonarea activităților întreprinderilor electroenergetice atât la nivel de acțiuni preventive, cât și în cazul apariției situațiilor de criză în sectorul electroenergetic.

- [**HANRE nr. 447/2023**](#) *cu privire la certificarea operatorului sistemului de transport al energiei electrice Î.S. „Moldelectrica”*, în vederea executării art. 3 alin. (1) din Regulamentul (CE) nr. 714/2009 și art. 10 alin. (6) din Directiva 2009/72/CE, a fost aprobată certificarea operatorului sistemului de transport al energiei electrice Î.S. „Moldelectrica”, pentru activitatea de transport a energiei electrice, valabilă până la data de 20.04.2026, conform modelului „operatorului de sistem independent”.
- [**HANRE nr. 283/2020**](#) *cu privire la aprobarea Regulilor pieței energiei electrice*, odată cu intrarea în vigoare a Regulilor pieței energiei electrice, întru avansarea dezvoltării pieței energiei electrice, pentru Republica Moldova devine imperativă crearea/desemnarea unui Operator al pieței de energie electrică care să organizeze piețele locale pe termen scurt, Piața pentru ziua următoare și Piața pe Parcursul Zilei și să asigure o viitoare cuplare a acestora cu alte piețe centralizate din Europa, (Single Day-Ahead Coupling și Single Intraday Coupling, or, în lipsa unui asemenea operator nu se poate crea o piață concurențială și funcțională, obligație asumată în calitate de parte contractantă la Tratatul de constituire a Comunității Energetice și urmare a semnării Acordului de Asociere dintre Uniunea Europeană și Republica Moldova.
- [**HANRE nr. 423/2019**](#) *cu privire la aprobarea Codului rețelelor electrice*, transpune Regulamentul (UE) 2016/631 de instituire a unui cod de rețea privind cerințele pentru racordarea la rețea a instalațiilor de generare, adaptat prin Decizia Nr. 2018/03/PHLG - EnC, Regulamentul (UE) 2016/1447 de instituire a unui cod de rețea privind cerințele pentru racordarea la rețea a sistemelor de înaltă tensiune în curent continuu și a modulelor generatoare din centrală conectate în curent continuu, adaptat prin Decizia Nr.

2018/04/PHLG - EnC și Regulamentul (UE) 2016/1388 de stabilire a unui cod de rețea privind racordarea consumatorilor, adaptat prin Decizia Nr. 2018/05/PHLG - EnC. Prezentul Cod instituie cadrul normativ pentru asigurarea și gestionarea unui acces eficient și transparent la rețelele electrice reglementând procedurile de racordare, dezvoltare și exploatare a rețelelor electrice, în legătură cu fluxurile transfrontaliere și exploatarea rețelelor electrice și stabilește procedurile aplicate de operatorul sistemului de transport în scopul îndeplinirii în mod eficient a atribuțiilor aferente cerințelor tehnice pentru funcționarea centralelor electrice, echilibrul în sistemul electroenergetic, accesul și racordarea la rețelele electrice, securitatea operațională, planificarea operațională și programarea, frecvența și rezervele, gestionarea situațiilor de urgență și restabilirea livrării, inclusiv măsuri de limitare a consumului în caz de necesitate.

- ***HANRE nr. 424/2019 cu privire la aprobarea Regulamentului privind accesul la rețelele electrice de transport pentru schimburile transfrontaliere și gestionarea congestiilor în sistemul electroenergetic***, transpune parțial Regulamentul (CE) nr. 714/2009 privind condițiile de acces la rețea pentru schimburile transfrontaliere de energie electrică, încorporat și adaptat prin Decizia 2011/02/MC-Ene și are ca scop stabilirea normelor și criteriilor pentru alocarea pe termen lung a capacităților interconexiunilor dintre sistemul electroenergetic al Republicii Moldova și al țărilor vecine. Acesta urmărește facilitarea schimburilor transfrontaliere de energie electrică în condiții transparente, echitabile și nediscriminatorii, gestionarea eficientă a congestiilor și sporirea concurenței pe piața națională a energiei electrice. Totodată, promovează concurenței la generarea, comercializarea și furnizarea energiei electrice, asigură utilizarea optimă a infrastructurii de transport a energiei electrice, a securității alimentării cu energie electrică, a unui tratament echitabil și nediscriminatoriu pentru participanții la piața energiei electrice, optimizează alocarea capacităților interconexiunilor, creează premise pentru formarea unei piețe echitabile și ordonate, și a unei modalități de formare a prețurilor echitabile și ordonate, etc.
- ***HANRE nr. 299/2017 cu privire la prezentarea către ENTSO-E a informațiilor despre piața energiei electrice a Republicii Moldova și publicarea acestora***, obligație asumată în cadrul Tratatului Comunității Energetice, pentru asigurarea executării Deciziei nr. 2015/01/PHLG-EnC din 24 iunie 2015 cu privire la implementarea Regulamentului UE nr. 543/2013 privind transmiterea și publicarea datelor pe piețele energiei electrice și de modificare a anexei Regulamentului (CE) nr. 714/2009, prin care operatorul sistemului de transport se obligă să inițieze procedura de cooperare cu ENTSO-E în vederea prezentării, pentru publicare pe platforma centrală pentru transparența informației a ENTSO-E, a informației disponibile despre piața energiei electrice din Republica Moldova, cu privire la sarcina totală, indisponibilitatea unităților de consum, marja de prognoză pentru anul următor, infrastructura de transport, indisponibilitatea infrastructurii de transport, estimarea și oferirea capacităților intrazonale.
- ***HANRE nr. 299/2017 cu privire la prezentarea către ENTSO-E a informațiilor despre piața energiei electrice a Republicii Moldova și publicarea acestora***, obligație asumată în cadrul Tratatului Comunității Energetice, pentru asigurarea executării Deciziei nr. 2015/01/PHLG-EnC din 24 iunie 2015 cu privire la implementarea Regulamentului UE nr.

543/2013 privind transmiterea și publicarea datelor pe piețele energiei electrice și de modificare a anexei Regulamentului (CE) nr. 714/2009, prin care operatorul sistemului de transport se obligă să inițieze procedura de cooperare cu ENTSO-E în vederea prezentării, pentru publicare pe platforma centrală pentru transparența informației a ENTSO-E, a informației disponibile despre piața energiei electrice din Republica Moldova, cu privire la sarcina totală, indisponibilitatea unităților de consum, marja de prognoză pentru anul următor, infrastructura de transport, indisponibilitatea infrastructurii de transport, estimarea și oferirea capacităților intrazonale.

- **Hotărârea ANRE nr. 644/2025 cu privire la aprobarea Liniilor directe privind operarea sistemului de transport al energiei electrice.** Actul transpune Regulamentul (UE) 2017/1485 și stabilesc norme pentru conducerea centralizată, coordonată și securizată a sistemului electroenergetic național.
- **Hotărârea ANRE nr. 645/2025 cu privire la aprobarea Codului rețelelor electrice privind starea de urgență și restaurarea sistemului electroenergetic.** Actul transpune Regulamentul (UE) 2017/2196, asigurând proceduri armonizate pentru prevenirea, gestionarea și remedierea situațiilor de urgență în sistemul electroenergetic.
- **Hotărârea ANRE nr. 643/2025 cu privire la aprobarea Liniilor directe privind alocarea capacităților pe piața pe termen lung.** Actul transpune Regulamentul (UE) 2016/1719 și creează cadrul pentru accesul transparent și eficient la capacitățile transfrontaliere de transport al energiei electrice.
- **Hotărârea ANRE nr. 641/2025 cu privire la aprobarea Liniilor directe privind alocarea capacităților și gestionarea congestiilor.** Actul transpune Regulamentul (UE) 2015/1222, stabilind normele pentru cuplarea piețelor pentru ziua următoare și a piețelor intra zilnice, facilitând comerțul transfrontalier de energie electrică.
- **Hotărârea ANRE nr. 642/2025 cu privire la aprobarea Liniilor directe privind echilibrarea sistemului electroenergetic.** Actul transpune Regulamentul (UE) 2017/2195, armonizând procedurile de achiziție, activare și decontare a serviciilor de echilibrare, esențiale pentru menținerea stabilității sistemului.

1.2 Cadrul administrativ

Conform structurii Ministerului, **Direcția Energie Electrică** este formată din 5 funcționari și are drept misiune contribuirea la implementarea politicii guvernamentale în sectorul energiei electrice. Activitatea acestei direcții include dezvoltarea infrastructurii și asigurarea unei aprovizionări fiabile cu energie electrică, într-un mod eficient, durabil și competitiv, care să sprijine securitatea energetică a țării. În acest sens, Direcția elaborează și promovează documente de politici și proiecte de acte normative, aliniind legislația națională la standardele Uniunii Europene și Comunității Energetice, creând astfel premisele pentru dezvoltarea și funcționarea durabilă a sectorului energetic.

Î.S. „Moldelectrica”, conform structurii organizatorice a întreprinderii prevede un personal de 1349 de unități. Angajații fiind 1267, care include aproximativ 800 de muncitori/ specialiști tehnici.

Misiunea sa este de a sprijini dezvoltarea durabilă a sectorului energetic, de a contribui la implementarea soluțiilor inovatoare în eficiența energetică, economisirea energiei și sustenabilitate, precum și de a asigura o aprovizionare sigură și eficientă cu energie electrică pentru populație, sectorul economic și instituțiile statului. În procesul de aliniere la acquis-ul Uniunii Europene, Î.S. „Moldelectrica” își propune să implementeze cadrul instituțional necesar și să dezvolte capacitățile administrative aferente. Pe termen lung, întreprinderea își propune să devină un actor cheie pe piața regională a energiei electrice. Începând cu 22 noiembrie 2023, Î.S. „Moldelectrica” a devenit membru observator în cadrul ENTSO-E, contribuind la consolidarea relațiilor cu operatorii de transport de energie electrică din UE, în contextul sincronizării sistemului electroenergetic al Republicii Moldova la sistemul electroenergetic continental.

Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică (cu un personal de 179, în prezent fiind angajați 158), prin intermediul Departamentului energie electrică și regenerabile, în special subdiviziunilor conform competențelor specifice **i**) asigură elaborarea proiectelor tarifelor și prețurilor aplicabile activităților reglementate în domeniul energiei electrice și regenerabile, conform legislației și actelor normative în vigoare, în baza analizelor și monitorizărilor efectuate în procesul activității curente a Departamentului și a solicitărilor parvenite (Secția tarife și analize), **ii**) examinează proiectele planurilor de investiții în aspectul tehnic al acestora, examinarea pe teren a investițiilor planificate pentru a stabili necesitatea efectuării, verificarea selectivă pe teren a investițiilor efectuate de către titularii de licențe conform planurilor aprobate și înaintarea propunerilor către Consiliul de Administrație (Secția investiții) și **iii**) elaborează proiectele de acte normative în domeniul energiei electrice și regenerabile, consultă opinia tuturor părților interesate și examinează recomandările experților pe marginea proiectelor de acte normative, acordă asistență metodologică titularilor de licențe în procesul de armonizare a reglementărilor proprii cu actele normative adoptate de Agenție (Secția reglementări).

2. Planuri de viitor

2.1 Planuri legislative

1. Proiect de lege cu privire la modificarea Legii nr. 164/2025 cu privire la energia electrică, prin care vor fi transpuse Regulamentul (UE) 2024/1106 de modificare a Regulamentelor (UE) nr. 1227/2011 și (UE) 2019/942 în ceea ce privește îmbunătățirea protecției Uniunii împotriva manipulării pieței în cadrul pieței angro de energie, Regulamentul (UE) 2024/1747 de modificare a Regulamentelor (UE) 2019/942 și (UE) 2019/943 în ceea ce privește îmbunătățirea organizării pieței energiei electrice a Uniunii.

2. Transpunerea prin aprobare a hotărârii ANRE a actelor UE, după cum urmează:

- Regulamentul delegat (UE) 2024/1366 de completare a Regulamentului (UE) 2019/943 prin stabilirea unui cod de rețea privind normele sectoriale pentru aspectele legate de securitatea cibernetică a fluxurilor transfrontaliere de energie electrică;
- Regulamentul (UE) nr. 838/2010 privind stabilirea orientărilor referitoare la mecanismul compensărilor între operatorii de sisteme de transport și abordarea comună de reglementare în domeniul stabilirii taxelor de transport.

2.2 Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative

În acest paragraf nu sunt incluse activități care presupun crearea de instituții noi, reorganizarea instituțiilor existente, acordarea atribuțiilor suplimentare instituțiilor existente, consolidarea efectivului de personal în instituțiile existente, instruirea personalului, achiziționarea echipamentelor/licențelor necesare pentru procesul de aderare, elaborarea de sisteme informaționale sau alte activități de consolidare a capacităților.

3. Aspecte financiare (estimarea costurilor)

În rezultatul estimării costurilor necesare pentru măsurile indicate în paragraful 2.1 (Anexa A), s-a constatat că 839,7 mii lei vor fi acoperiți din bugetul de stat. Cu referire la implementarea proiectelor investiționale de interconectare (Anexa B) Proiectului de dezvoltare a sistemului electroenergetic (PDSE) și Construcției LEA 400 kV Bălți-Suceava, a stației electrice Bălți 400 kV și reabilitarea rețelelor electrice de transport au fost estimate cheltuieli totale în valoare de 2 836 332,3 mii lei. Din această sumă, contribuția Guvernului constituie 129 231,5 mii lei, iar 2 707 100,8 mii lei provin din surse externe, oferite de partenerii de dezvoltare, precum Banca Mondială, BERD, BEI și componenta de grant a Uniunii Europene prin NIP

BLOCUL 4: PIAȚA GAZELOR NATURALE

1. Prezentarea generală a situației

Republica Moldova a întreprins reforme legislative esențiale pentru alinierea pieței gazelor naturale la standardele și normele Uniunii Europene. Acest proces se bazează pe două acte legislative principale: Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale și Legea nr. 174/2017 cu privire la energetică, ce transpun o parte semnificativă a Directivei 2009/73/CE, care reglementează normele comune pentru piața internă a gazelor naturale.

De asemenea, Republica Moldova monitorizează îndeaproape evoluțiile legislative la nivelul Uniunii Europene. În 2024 la nivel de UE a fost adoptat un nou pachet legislativ ce vizează piața gazelor naturale, integrarea gazelor regenerabile și dezvoltarea pieței hidrogenului, în ceea ce privește Directiva (UE) 2024/1788 și Regulamentul (UE) 2024/1789, care încă nu au fost transpuse în legislația națională. Autoritățile analizează în prezent impactul acestora, urmând ca deciziile privind transpunerea și calendarul aferent să fie stabilite ulterior.

Începând cu 2021 în Republica Moldova activează Bursa Română de Mărfuri care în mod evolutiv a lansat o platformă de tranzacționare care include piața la termen și piața OTC (contracte bilaterale). Concomitent, anul 2023, operatorul sistemului de transport lansează măsurile de echilibrare, instituind punctul virtual de tranzacționare. Totodată, numărul furnizorilor activi a crescut, iar ponderea SA „Moldovagaz” în segmentul de furnizare cu amănuntul s-a redus semnificativ, de la 97,7% în 2022 la aproximativ 90% în 2024.

Modificarea Legii nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale, prin adoptarea Legii nr. 152/2025 a introdus prevederi cheie pentru liberalizarea treptată a pieței gazelor naturale din Republica Moldova. În acest context, ANRE în octombrie 2025 a aprobat un calendar etapizat de deschidere a pieței, stabilind termene clare pentru trecerea consumatorilor la achiziția de gaze pe piața liberă. Astfel, începând cu 1 aprilie 2026, marii consumatori din sectoarele industrial și energetic vor achiziționa gaze exclusiv de pe piața liberă, iar începând cu 1 aprilie 2027, această

obligație va fi extinsă și asupra consumatorilor medii, marcând un pas important spre liberalizarea deplină a pieței și alinierea la principiile concurențiale europene.

Totodată, ca urmare a neîndeplinirii condițiilor privind separarea activităților de furnizare, transport și distribuție, în conformitate cu Pachetul 3 Energetic, ANRE a decis retragerea licenței de furnizare a SA „Moldovagaz”, ceea ce a permis transpunerea integrală a prevederilor Pachetului Energetic III în Republica Moldova. În consecință, SA „Energocom” a fost desemnată furnizor de ultimă opțiune și furnizor cu obligație de serviciu public, pentru a asigura continuitatea furnizării gazelor naturale. Începând cu 1 septembrie 2025, SA „Energocom” a preluat peste 800.000 de consumatori la nivel național, garantând stabilitatea și securitatea aprovizionării.

Printre alte obiective majore în sectorul gazelor naturale se numără: proiectul de inventariere a rețelei naționale de gaze naturale, dezvoltarea și modernizarea infrastructurii de transport al gazelor naturale, evaluarea stării tehnice a infrastructurii pentru integrarea hidrogenului, îmbunătățirea atractivității comerciale a cadrului de utilizare a conductei Transbalcanice în regim revers, implementarea noului Produs de Capacitate Condiționată (CCP), oferirea produselor de capacitate transfrontalieră pichetate de către operatorii de transport adiacenți și creșterea capacităților bidirecționale în punctele de interconectare.

1.1.Cadrul legislativ

În scopul integrării pieței naționale de gaze naturale în piața internă europeană și asigurării conformității cu standardele și normele UE, **Republica Moldova a asigurat transpunerea în legislația primară și secundară a tuturor actelor aferente Pachetului Energetic III.**

Principalele acte normative care reglementează organizarea, funcționarea, monitorizarea pieței gazelor naturale, accesului la piața gazelor naturale, precum și asigurarea integrității și transparenței pieței gazelor naturale sunt: *Legea nr. 174/2017 cu privire la energetică, Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale, Regulile pieței gazelor naturale aprobate prin Hotărârea ANRE nr. 534/2019, Codul rețelelor de gaze naturale, aprobat prin Hotărârea ANRE nr. 420/2019, Regulamentul privind furnizarea gazelor naturale aprobat prin Hotărârea ANRE nr. 113/2019, Raportul privind punerea în aplicare a măsurilor provizorii de echilibrare aprobat prin Hotărârea ANRE nr. 516/2024.*

Codul rețelelor de gaze naturale aprobat prin Hotărârea ANRE nr. 420/2019, a transpus următoarele Regulamente UE:

1. Regulamentul (UE) 2015/703 de stabilire a unui cod de rețea pentru normele privind interoperabilitatea și schimbul de date;
2. Regulamentul (UE) 312/2014 de stabilire a unui cod de rețea privind echilibrarea rețelelor de transport de gaz;
3. Regulamentul (UE) 2017/459 de stabilire a unui cod de rețea privind mecanismele de alocare a capacității în sistemele de transport al gazelor;
4. Regulamentul (UE) 2017/460 de stabilire a unui cod de rețea privind structurile tarifare armonizate pentru transportul gazelor.

Adoptarea [***Hotărârii ANRE nr. 513/2024 cu privire la certificarea operatorului sistemului de transport al gazelor naturale SRL „Vestmoldtransgaz”***](#), marchează încheierea procesului de separare a operatorului de transport de activitățile de furnizare și producere a gazelor naturale,

conform Directivei 2009/73/CE privind normele comune pentru piața internă în sectorul gazelor naturale, consolidând astfel securitatea energetică și reducerea dependenței externe a Republicii Moldova. Totodată, prin această decizie, țara își aliniază cadrul instituțional și de reglementare la standardele europene, deschizând calea pentru integrarea deplină în piața energetică a Uniunii Europene, participarea la comerțul transfrontalier și dezvoltarea unei piețe concurențiale, sigure și durabile.

1.2 Cadrul administrativ

Direcția gaze naturale și produse combustibile cu un efectiv de 6 funcționari, dintre care 5 angajați și 1 loc vacant, are misiunea de realizare a politicii guvernamentale în domeniul gazelor naturale și produselor combustibile prin dezvoltarea și menținerea unui sector al aprovizionării cu gaze naturale și produse combustibile eficient, durabil și competitiv, care să garanteze securitatea energetică a țării, prin elaborarea și promovarea documentelor de politici și a proiectelor de acte normative în sectorul gaze naturale și produse combustibile, inclusiv prin alinierea acestora la legislația Uniunii Europene și Comunității Energetice.

Agencia Națională pentru Reglementare în Energetică (cu un personal de 177, în prezent fiind angajați 149), prin intermediul *Departamentului gaze naturale și energie termică* își desfășoară activitatea în conformitate cu Planul de activitate aprobat de către Consiliul de administrație al ANRE, precum și de actele administrative aprobate de Consiliul de administrație. Totodată, Departamentul elaborează acte normative de reglementare în sectorul gazelor naturale, examinează costurile reglementate aferente serviciului de transport, distribuție și furnizare a gazelor naturale, examinează aplicarea corectă a prețurilor și tarifelor reglementate pentru transportul, distribuția și furnizarea gazelor naturale de către furnizorul de ultimă opțiune și/sau de furnizorul cărui a fost impusă îndeplinirea obligației de serviciu public de furnizare a gazelor naturale anumitor categorii de consumatori, precum și aplicarea tarifelor reglementate pentru serviciile auxiliare prestate de operatorii de sistem din sectorul gazelor naturale, examinează și aprobă Planurile de dezvoltare ale operatorilor de sistem (pentru 10 ani a operatorului sistemului de transport al gazelor naturale și pentru 3 ani ai operatorilor sistemelor de distribuție a gazelor naturale). La fel, examinează și aprobă Planurile anuale de investiții prezentate de operatorii de sistem- titularii de licențe.

Potrivit structurii organizatorice, Departamentul gaze naturale și energie termică are în componența sa următoarele subdiviziuni: Secția tarife și analize, Secția investiții energie termică și cogenerare, Secția investiții gaze naturale, Secția reglementări.

2. Planuri de viitor

2.1 Planuri legislative

- Pentru anul 2027 se planifică transpunerea Directivei 2013/30/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 12 iunie 2013 privind siguranța operațiunilor petroliere și gaziere offshore și de modificare a Directivei 2004/35/CE, prin modificarea Legii nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale.
- Pentru 2028 se planifică transpunerea Directivei (UE) 2024/1788 a Parlamentului European și a Consiliului din 13 iunie 2024 privind normele comune pentru piețele interne în sectorul gazelor din surse regenerabile, al gazelor naturale și al hidrogenului și a Regulamentului (UE) 2024/1789 al Parlamentului European și al Consiliului din 13 iunie 2024 privind piețele

interne ale gazelor din surse regenerabile, gazelor naturale și hidrogenului, prin adoptarea Legii privind includerea gazelor din surse regenerabile, al gazelor naturale și al hidrogenului.

2.2 Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative

Transpunerea și implementarea Directivei (UE) 2024/1788 și a Regulamentului (UE) 2024/1789 implică extinderea atribuțiilor direcției responsabile de acest domeniu, precum și necesitatea instruirii personalului, valorificând experiența altor state. De asemenea, aplicarea acestor acte UE va defini responsabilități clare atât pentru ministerul de resort, cât și pentru ANRE, asigurând armonizarea cerințelor privind organizarea și funcționarea pieței.

3. Aspecte financiare (estimarea costurilor)

În rezultatul estimării costurilor necesare pentru măsurile indicate în paragraful 2.1 (Anexa A), s-a constatat că 722,4 mii lei vor fi acoperiți din bugetul de stat. Totodată, este prevăzută implementarea proiectului „Inventarierea și evaluarea rețelelor de gaze naturale aflate în proprietate publică, în proprietatea terților sau fără proprietar”, cu o valoare totală de 50 000,0 mii lei. La această etapă nu a fost identificat un partener de dezvoltare, astfel că suma necesară rămâne neacoperită.

BLOCUL 5: SECURITATEA APROVIZIONĂRII

5.1 Sub bloc: Stocarea gazelor naturale

1. Prezentarea generală a situației în domeniul stocării gazelor naturale.

Începând cu vara anului 2022, pentru prima dată în istoria țării au fost create stocuri de gaze naturale, înainte de începerea sezonului de încălzire. Astăzi, țara noastră, în continuare, deține stocuri de gaze naturale și este pregătită să răspundă tuturor provocărilor aferente securității și siguranței furnizării gazelor naturale pentru consumatori.

Urmare a transunerii prevederilor Regulamentului UE nr. 2022/1032 în ceea ce privește stocarea gazelor naturale, a fost asigurată stocarea unei cantități de 149,5 milioane m³ de gaze naturale începând cu 1 octombrie 2024 (din care 47,1 milioane m³ (suficient pentru 10 zile de consum) au reprezentat stocurile de securitate), care să corespundă unui nivel de cel puțin 15% din consumul mediu anual de gaze naturale al consumatorilor finali din Republica Moldova, racordați la rețelele de gaze naturale ale operatorilor de sistem licențiați, determinat pentru ultimii 5 ani calendaristici. Obligația de stocare a fost impusă S.A. „Energocom” prin [H.G. nr. 365/2024](#) cu privire la aprobarea obligației de stocare a gazelor naturale și [H.G. nr. 668/2022](#) cu privire la crearea și menținerea stocurilor de securitate de gaze naturale.

În conformitate cu angajamentul asumat prin [Scrisoarea de Intenție](#) semnată între Guvernul Republicii Moldova și Comisia Europeană la 4 februarie 2025, prevederile privind obligația de constituire a stocurilor de gaze în volum de 15% au fost extinsă pentru perioada post 2025 și redistribuite între participanții la piața gazelor naturale prin mecanisme bazate pe piață. În acest sens, au fost operate modificări la Legea nr. 108/2016 privind gazele naturale prin [Legea nr. 152/2025](#), adoptată de Parlament la 19 iunie 2025.

Prin aceste modificări la Legea nr. 108/2016, Republica Moldova a majorat obligația de constituire a stocurilor de gaze naturale (15%) de la 102,4 milioane m³ la 145,3 milioane m³.

Totodată, volumul stocurilor de securitate a fost majorat de la 47,1 milioane m³ la 50 milioane m³, acestea urmând să fie în continuare constituite și menținute de compania de stat SA „Energom” . Astfel, începând cu acest an, până la 1 noiembrie, în conformitate cu obligațiile de stocare, Republica Moldova va dispune de aproximativ 195,3 milioane m³ de gaze în stoc, ceea ce reprezintă circa 20% din consumul anual mediu al consumatorilor finali.

Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică (ANRE) va fi responsabilă anual de stabilirea și aprobarea cantității totale de gaze naturale ce urmează a fi stocate, a listei furnizorilor de gaze naturale supuși obligației, precum și a cantităților corespunzătoare fiecărui furnizor. În acest sens, prin [Decizia ANRE nr.426/2025 privind obligația de stocare a gazelor naturale pentru perioada rece a anului 2025-2026](#), a fost aprobată lista furnizorilor de gaze naturale obligați și cantitățile de gaze naturale care fac obiectul obligației de stocare.

De asemenea, Legea nr. 152/2025 de modificare a Legii nr. 108/2016 include prevederi orientate spre asigurarea securității aprovizionării cu gaze naturale pe malul stâng al Nistrului, unde livrările de gaze naturale au fost sistate de către PAO „Gazprom” în baza contractului existent.

Prin [Decizia ANRE nr. 490/2025 privind desemnarea entității de aprovizionare cu gaze naturale a regiunii transnistrene](#), SA „Moldovagaz” a fost desemnată, în calitate de *Entitate de aprovizionare cu gaze naturale a regiunii transnistrene*, pentru perioada 01.09.2025-31.03.2026. În același timp, începând cu 01.09.2025, compania este obligată să constituie treptat și să mențină stocuri de gaze naturale suficiente pentru acoperirea a cel puțin 15% din consumul anual mediu al consumatorilor casnici, precum și al întreprinderilor și instituțiilor care prestează servicii sociale esențiale din regiunea transnistreană. Volumul total al gazelor naturale ce urmează a fi stocat constituie 57 milioane m³.

1.1. Cadrul legislativ

[Legea nr. 429/2023 pentru modificarea unor acte normative](#), ce transpune parțial Regulamentul (CE) nr. 2017/1938 privind măsurile de garantare a securității aprovizionării cu gaze naturale, în varianta adaptată și adoptată prin Decizia Consiliului Ministerial al Comunității Energetice nr. 2022/01/MC-EnC din 30 septembrie 2022 și Regulamentul (CE) nr.715/2009 privind condițiile de acces la rețelele pentru transportul gazelor naturale, în varianta adaptată și adoptată prin Decizia Consiliului Ministerial al Comunității Energetice nr. 2011/02/MCEnC, și modificat prin Regulamentul (CE) nr. 2022/1032, în varianta adaptată și adoptată prin decizia Consiliului Ministerial al Comunității Energetice nr. 2022/01/MC-EnC din 30 septembrie 2022. Conform prevederilor se stipulează crearea și menținerea stocurilor de gaze naturale, pentru a se asigura utilizarea, până la 1 noiembrie a fiecărui an calendaristic, a capacității de stocare a gazelor naturale în instalațiile de stocare din alte țări părți ale Comunității Energetice și din statele membre ale Uniunii Europene, care să corespundă unui nivel de cel puțin 15% din consumul mediu anual de gaze naturale al consumatorilor finali din Republica Moldova, racordați la rețelele de gaze naturale ale operatorilor de sistem licențiați, determinat pentru ultimii 5 ani calendaristici.

[Lege Nr. 152/2025 pentru modificarea unor acte normative \(securitatea aprovizionării cu gaze naturale și alte aspecte ce țin de sectorul gazelor naturale\)](#), importanța acestei legi este una strategică și structurală pentru sectorul gazelor naturale din Republica Moldova, având un rol esențial în consolidarea securității energetice, liberalizarea pieței și alinierea la acquis-ul comunitar al Uniunii

Europene. În acest sens, obligativitatea creării de stocuri strategice de gaze naturale de către furnizori și entitatea desemnată de ANRE contribuie la garantarea continuității livrărilor către consumatorii casnici și instituțiile sociale esențiale, în spiritul solidarității energetice cu statele membre ale UE și ale Comunității Energetice. Totodată, legea creează premisele pentru transparență și concurență loială pe piața gazelor naturale, prin implementarea prevederilor Regulamentului (UE) nr. 1227/2011 (REMIT) privind integritatea și transparența pieței angro de energie. Introducerea mecanismului de tarifare uniformă pentru distribuția gazelor naturale are rolul de a elimina dezechilibrele teritoriale și de a asigura acces echitabil la infrastructură pentru toți consumatorii din țară.

H.G. nr. 728/2024 cu privire la aprobarea Regulamentului privind situațiile excepționale în sectorul gazelor naturale și a Planului de acțiuni pentru situații excepționale în sectorul gazelor naturale, transpune parțial prevederile Regulamentului (UE) 2017/1938 privind măsurile de garantare a siguranței aprovizionării cu gaze naturale devenit obligatoriu pentru Părțile Contractante ale Comunității Energetice în anul 2021 așa cum a fost adaptat și adoptat prin Decizia Consiliului Ministerial nr. 2021/15/MC-EnC și Decizia Consiliului Ministerial nr. 2022/01/MC-EnC care a fost încorporat în aquis-ul comunitar devenind obligatoriu pentru țările părți ale Comunității Energetice, inclusiv Republica Moldova. Regulamentul (UE) 2017/1938 stabilește regulile de cooperare între țările Părți Contractante ale Comunității Energetice în scopul prevenirii, atenuării și gestionării crizelor de gaze naturale. Regulamentul definește în mod clar responsabilitățile pentru securitatea aprovizionării la nivel național și vizează consumatorii protejați, stabilește standardele de aprovizionare și infrastructură, obligă autoritățile să identifice scenarii de risc și să atenueze eficient astfel de riscuri, îmbunătățește transparența în pregătirea măsurilor preventive și de urgență, planuri de acțiuni preventive și de urgență, obligă țările vecine să coopereze în cazurile de urgență și în procesul de elaborare a planurilor de urgență.

H.G. nr. 365/2024 cu privire la aprobarea obligației de stocare a gazelor naturale, adoptată în vederea asigurării continuității și securității aprovizionării cu gaze naturale a Republicii Moldova, precum și în scopul implementării prevederilor Regulamentului UE nr. 2022/1032 în ceea ce privește stocarea gazelor naturale transpuse în Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale.

Totodată, prezenta hotărâre prevede desemnarea SA „Energocom”, în calitate de titular al obligației de stocare și măsurile ce urmează să le întreprindă, pentru asigurarea realizării sarcinilor ce rezultă din obligația de stocare a gazelor naturale atribuită, stabilirea cantității exacte de gaze naturale care face obiectul obligației de stocare, ce corespunde unui nivel de 15% din consumul mediu anual de gaze naturale al consumatorilor finali din Republica Moldova, racordați la rețelele de gaze naturale ale operatorilor de sistem licențiați, determinat pentru ultimii 5 ani calendaristici 2019-2023, precum și impunerea SA „Energocom” obligației de stocare, în termen de până la 1 octombrie 2024, a unei cantități de gaze naturale de 102,4 milioane m³ în instalațiile de stocare din țări părți ale Comunității Energetice și/sau din statele membre ale Uniunii Europene, urmare a deducerii din cantitatea totală de gaze naturale care face obiectul obligației de stocare, a cantității de gaze naturale de 47,1 milioane m³, ce urmează a fi stocată în calitate de stocuri de securitate începând cu 1 octombrie 2024.

H.G. nr. 668/2022 cu privire la crearea și menținerea stocurilor de securitate de gaze naturale, conform căreia S.A. „Energocom” a fost desemnată în calitate de entitate pentru crearea și menținerea stocurilor de securitate, prin încheierea acordurilor și contractelor necesare cu operatorii

depozitelor de stocare, inclusiv din țările vecine, din țările părți ale Comunității Energetice și din statele membre ale Uniunii Europene, precum și cu operatorii de sistem prin ale căror rețele urmează să fie transportate gazele naturale care fac obiectul stocurilor de securitate. Totodată, cantitatea minimă de gaze naturale ce urmează a fi stocată în calitate de stocuri de securitate se stabilește la nivelul de 22,8 milioane m³, conform calculelor efectuate de către Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică.

Ulterior, prin modificări parvenite la prezenta hotărâre ([H.G. nr. 331/2023](#) și [H.G. nr. 364/2024](#)) cantitatea de gaze naturale ce urma a fi stocată în calitate de stocuri de securitate a fost stabilită la nivelul de 45,6 milioane m³ până la 1 octombrie 2023 și, respectiv 47,1 milioane m³ până la 1 octombrie 2024.

[HANRE nr. 277/2023](#) privind aprobarea Metodei de determinare a mărimii contribuțiilor financiare achitate de furnizorii de pe piața cu amănuntul a gazelor naturale pentru acoperirea costurilor stocurilor de securitate de gaze naturale, ce reglementează modul de calculare a cuantumului contribuțiilor financiare și periodicitatea achitării acestora de către furnizorii de pe piața cu amănuntul a gazelor naturale pentru acoperirea costurilor de creare și menținere a stocurilor de securitate.

[HANRE nr. 539/2024](#) cu privire la aprobarea Metodologiei de determinare a prețului reglementat al stocurilor de gaze naturale care fac obiectul obligației de stocare, ce stabilește modul de calculare și aprobare a prețului reglementat al stocurilor de gaze naturale care fac obiectul obligației de stocare. Respectiv, până la data de 1 octombrie a fiecărui an, titularul obligației de stocare prezintă Agenției cererea privind aprobarea prețului reglementat la care urmează a fi vândute gazele naturale care fac obiectul obligației de stocare și calculul motivat și documentat al costurilor aferente. Agenția, până la 20 octombrie aprobă prețul reglementat al stocurilor de gaze naturale care fac obiectul obligației de stocare.

1.2 Cadrul administrativ

Dirjecția gaze naturale și produse combustibile cu un efectiv de 6 funcționari, dintre care 5 angajați și 1 loc vacant, are misiunea de realizare a politicii guvernamentale în domeniul gazelor naturale și produselor combustibile prin dezvoltarea și menținerea unui sector al aprovizionării cu gaze naturale și produse combustibile eficient, durabil și competitiv, care să garanteze securitatea energetică a țării, prin elaborarea și promovarea documentelor de politici și a proiectelor de acte normative în sectorul gaze naturale și produse combustibile, inclusiv prin alinierea acestora la legislația Uniunii Europene și Comunității Energetice.

Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică (cu un personal de 177 unități, în prezent fiind angajați 158), prin intermediul *Departamentului gaze naturale și energie termică* își desfășoară activitatea în conformitate cu Planul de activitate aprobat de către Consiliul de Administrație al ANRE, precum și de actele administrative aprobate de Consiliul de Administrație. Totodată, Departamentul elaborează acte normative de reglementare în sectorul gazelor naturale, examinează costurile reglementate aferente serviciului de transport, distribuție și furnizare a gazelor naturale, examinează aplicarea corectă a prețurilor și tarifelor reglementate pentru transportul, distribuția și furnizarea gazelor naturale de către furnizorul de ultimă opțiune și/sau de furnizorul căruia i-a fost impusă îndeplinirea obligației de serviciu public, precum și aplicarea tarifelor

reglementate pentru serviciile auxiliare prestate de operatorii de sistem din sectorul gazelor naturale, examinează și aprobă Planurile de dezvoltare ale operatorilor de sistem (pentru 10 ani a operatorului sistemului de transport al gazelor naturale și pentru 3 ani ai operatorilor sistemelor de distribuție a gazelor naturale). La fel, examinează și aprobă Planurile anuale de investiții prezentate de operatorii de sistem- titularii de licențe.

Potrivit structurii organizatorice, Departamentul gaze naturale și energie termică are în componența sa următoarele subdiviziuni: Secția tarife și analize, Secția investiții energie termică și cogenerare, Secția investiții gaze naturale, Secția reglementări.

S.A. „Energocom”, începând cu 1 iulie 2014, a obținut licență pentru genul de activitate furnizarea gazelor naturale la tarife nereglementate. În baza acestei decizii, societatea pe acțiuni gestionează contracte de import a gazelor naturale pentru necesitățile pieței interne și încheie contracte directe din surse de import. În prezent, prin intermediul Direcției Tranzacționare gaze naturale, gestionează comercial și financiar contractele de import a gazelor naturale pentru necesitățile pieței interne, ce include asigurarea continuității și siguranței furnizării gazelor naturale, respectarea standardelor de calitate impuse de legislație, încheierea contractelor cu companii de furnizare (piața en-gros) și consumatorii finali (piața retail), asigurând condiții echitabile și transparente, implementarea măsurilor necesare pentru a asigura securitatea aprovizionării cu gaze naturale, inclusiv menținerea unor stocuri de rezervă și diversificarea surselor de import.

2. Planuri de viitor

2.1 Planuri legislative

Pentru anul 2028 se planifică modificarea Legii nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale și a Hotărârii Guvernului nr. 728/2024 cu privire la aprobarea Regulamentului privind situațiile excepționale în sectorul gazelor naturale și a Planului de acțiuni pentru situații excepționale în sectorul gazelor naturale, în scopul transpunerii Regulamentului(UE) 2017/1938 al Parlamentului European și al Consiliului din 25 octombrie 2017 privind măsurile de garantare a siguranței furnizării de gaze și de abrogare a Regulamentului (UE) nr. 994/2010.

2.2 Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative

În acest paragraf nu sunt incluse activități care presupun crearea de instituții noi, reorganizarea instituțiilor existente, acordarea atribuțiilor suplimentare instituțiilor existente, consolidarea efectivului de personal în instituțiile existente, instruirea personalului, achiziționarea echipamentelor/licențelor necesare pentru procesul de aderare, elaborarea de sisteme informaționale sau alte activități de consolidare a capacităților.

3. Aspecte financiare (estimarea costurilor)

În rezultatul estimării costurilor necesare pentru măsurile indicate în paragraful 2.1 (Anexa A), s-a constatat că 722,4 mii lei vor fi acoperiți din bugetul de stat.

5.2 Sub bloc: Stocuri de produse petroliere

1. Prezentarea generală a situației în domeniul stocării produselor petroliere

Republica Moldova este dependentă în totalitate de importuri, aproape întreaga cantitate de motorină și benzină este importată prin intermediul companiilor petroliere, care sunt subsidiare ale rafinăriilor din România, dar și prin intermediul porturilor maritime și fluviale din România.

Produsele petroliere rămân sursa de energie dominantă în Republica Moldova, cu un consum anual de 1 051 ktep (conform [Balanței energetice pentru anul 2024](#)). De asemenea, potrivit Balanței energetice, produsele petroliere dețin cea mai mare cotă din consumul intern brut de energie sau 40%, urmate de gaze naturale cu 27%, biocombustibili și deșeuri – 13% și energie electrică – 12%.

Totodată, conform [Raportului ANRE privind rezultatul monitorizării pieței produselor petroliere a Republicii Moldova pentru semestrul I al anului 2025](#), cantitatea totală importată de produse petroliere a constituit 453 122,30 tone, din care cea mai mare pondere a revenit motorinei – 328 975,68 tone, urmată de benzină – 96 997,24 tone și gaz petrolier lichefiat – 27 149,39 tone.

Se menționează că principalul furnizor de benzină pentru Republica Moldova a fost România, cu o pondere de 98,8%, urmată de Bulgaria. Tot România a rămas, în semestrul I al anului 2025, principalul furnizor de motorină, asigurând peste 83,1% din volumul total importat. În aceeași perioadă, motorina a fost importată și din Turcia (11,8%), Bulgaria (2,5%) și Azerbaidjan (1,7%), iar alte țări furnizoare au însumat 0,9% din totalul importurilor. În ceea ce privește gazul lichefiat, importurile au provenit preponderent din România (70,5%), urmată de Egipt (13,0%), Algeria (6,4%), Statele Unite ale Americii (5,6%) și Kazahstan (3,6%), în timp ce alte state au deținut, cumulativ, o cotă de 0,9%.

În contextul celor menționate, se planifică promovarea proiectului de Lege privind securitatea aprovizionării cu produse petroliere, care va stabili introducerea graduală, până în 2030, a obligației de stocare a produselor petroliere care ar urma să corespundă unei cantități egale cu 90 de zile de importuri medii zilnice nete sau mediei zilnice a consumului intern de produse petroliere pentru 61 de zile în cursul anului calendaristic precedent, oricare dintre cele două cantități este mai mare. Astfel, gestionarea stocării produselor petroliere va fi realizată conform unui model hibrid, prin care 50% din obligația de stocare va reveni unei instituții publice aflate în subordinea Ministerului Energiei, iar celelalte 50% vor fi atribuite importatorilor. Conform proiectului de lege, până la 60% din stocurile de produse petroliere vor fi păstrate pe teritoriul Republicii Moldova, restul putând fi depozitat în țările de import.

1.1. Cadrul legislativ

[Legea nr. 461/2001 privind piața produselor petroliere](#), ce are drept scop crearea unui cadru organizatoric, juridic și economic pentru asigurarea securității economice a țării și reglementarea importului, transportului, depozitării și comercializării produselor petroliere pe piața internă, ca produse strategice, cu un regim special de activitate.

[H.G. nr. 1116/2002 despre aprobarea Regulamentului cu privire la depozitarea și comercializarea cu ridicata, prin sistem automatizat, a produselor petroliere identificate](#), transpune parțial Directiva 98/70/CE privind calitatea benzinei și a motorinei, reglementând depozitarea și comercializarea cu ridicata a produselor petroliere identificate: benzinei, motorinei, gazului lampant, petrolului turboreactor, combustibilului pentru cuptoare, gazului lichefiat, păcurei, uleiurilor și lubrifianților (în continuare - produse petroliere), în urma cărui fapt importatorii organizează livrarea produselor petroliere menționate vânzătorilor cu amănuntul și cumpărătorilor cu ridicata.

H.G. nr. 476/2002 pentru aprobarea Regulamentului privind modul de transportare a produselor petroliere importate, stabilește regulile generale și principiile organizatorice de transportare a produselor petroliere, pe care importatorii le vor comercializa ulterior de la producător la consumator.

1.2 Cadrul administrativ

Direcția gaze naturale și produse combustibile cu un efectiv de 6 funcționari, dintre care 5 angajați și 1 loc vacant, are misiunea de realizare a politicii guvernamentale în domeniul gazelor naturale și produselor combustibile prin dezvoltarea și menținerea unui sector al aprovizionării cu gaze naturale și produse combustibile eficient, durabil și competitiv, care să garanteze securitatea energetică a țării, prin elaborarea și promovarea documentelor de politici și a proiectelor de acte normative în sectorul gaze naturale și produse combustibile, inclusiv prin alinierea acestora la legislația Uniunii Europene și Comunității Energetice.

Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică (cu un personal de 177 unități, în prezent fiind angajați 158), prin intermediul *Departamentului licențiere, monitorizare și control* este reglementat piața produselor petroliere, în special prin stabilirea zilnică a prețurilor maxime de comercializare cu amănuntul a produselor petroliere, stabilirea semestrială a marjei comerciale specifice și procesul de monitorizare a corectitudinii aplicării prevederilor Metodologiei de calcul și de aplicare a prețurilor pe piața produselor petroliere de către titularii de licențe. Departamentul este responsabil și de alte procese de reglementare a activității de întreprinzător din sectorul energetic, precum eliberarea autorizațiilor pentru importul motorinei pentru consum propriu.

2. Planuri de viitor

2.1 Planuri legislative

Transpunerea Directivei 2009/119/CE privind obligația statelor membre de a menține un nivel minim de rezerve de țiței și/sau de produse petroliere, prin adoptarea ***proiectului de lege privind securitatea aprovizionării cu produse petroliere***, ce are drept scop garantarea unui nivel ridicat de securitate în aprovizionarea cu produse petroliere, asigurând o mai bună rezistență în fața crizelor și alinierea la standardele Uniunii Europene.

2.2 Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative

Transpunerea Directivei 2009/119/CE, presupune crearea unei entități noi, creată de Guvern și împuternicită să acționeze în scopul achiziționării, menținerii și vânzării stocurilor de urgență, a stocurilor specifice, pentru prevenirea și gestionarea cazurilor de disfuncționalitate majoră în aprovizionare cu produse petroliere. În acest sens, pentru noua entitate vor fi necesare activități ce țin de instruire a personalului, sediu și echipament de lucru. Cât privește asistență logistică, va fi necesar un sistem informațional de măsurare și transmitere de la distanță a datelor (ex. SCADA).

De asemenea, se planifică angajarea experților pe termen scurt care să ofere consultanță de specialitate pentru identificarea și propunerea de modele legislative și instituționale eficiente, adaptate specificului Republicii Moldova în domeniul gazelor naturale și al produselor petroliere, în special prin implementarea eficientă a legislației secundare privind stocurile de securitate și transpunerea în legislația națională a cerințelor specifice și detaliate privind menținerea rezervelor minime de produse petroliere. În cazul în care vor fi aplicate cerințe de creare a stocurilor în afara

țării, este necesar suport de consultanță în vederea stabilirii Parteneriatelor între ministerele de ramură /Guverne pentru a facilita crearea și monitorizarea stocurilor.

3. Aspecte financiare (estimarea costurilor)

În rezultatul estimării costurilor necesare pentru măsurile indicate în paragraful 2.1 (Anexa A), s-a constatat că 489,5 mii lei vor fi acoperiți din bugetul de stat.

5.3 Sub bloc: Emisii de Metan

1. Prezentarea generală a situației în domeniul emisiilor de metan

1.1. Cadrul legislativ

Legea nr.74/2024, privind acțiunile climatice, care transpune parțial Directiva 2003/87/CE; Regulamentul (UE) 2018/1999 privind guvernanta uniunii energetice și a acțiunilor climatice; Regulamentul (UE) 2021/1119 de instituire a cadrului pentru realizarea neutralității climatice; Regulamentul (UE) 2015/757 al Parlamentului European și al Consiliului din 29 aprilie 2015 privind monitorizarea, raportarea și verificarea emisiilor de dioxid de carbon generate de transportul maritime și Directiva 1999/94/CE privind disponibilitatea informațiilor cu privire la consumul de carburant și emisiile de CO₂ destinate consumatorilor la comercializarea autoturismelor noi.

Prezenta lege stabilește cadrul normativ în domeniul acțiunilor climatice orientate spre realizarea obiectivului de atingere a neutralității climatice până în anul 2050, în vederea îndeplinirii obiectivului pe termen lung privind temperatura globală prevăzut în Acordul de la Paris, ratificat prin Legea nr. 78/2017, precum și cadrul normativ pentru realizarea de progrese în vederea îndeplinirii obiectivului global în materie de adaptare la schimbările climatice.

Legea nr. 1515/1993, privind protecția mediului înconjurător constituie cadrul juridic de bază pentru elaborarea actelor normative speciale și instrucțiunilor în probleme aparte din domeniul protecției mediului în scopul: asigurării fiecărui om a dreptului la un mediu sănătos și estetic plăcut; realizării supremei responsabilități a fiecărei generații pentru protecția mediului în fața generațiilor viitoare; obținerii unui diapazon cât mai larg de folosire a resurselor naturale fără a depăși limitele admisibile, evitându-se epuizarea și degradarea lor, riscul pentru sănătatea oamenilor și alte consecințe nedorite și imprevizibile; protecției solului și subsolului, apelor și aerului de poluare chimică, fizică și biologică, de alte acțiuni care dereglează echilibrul ecologic; păstrării biodiversității și genofondului, integrității sistemelor naturale, valorilor naționale istorice și culturale; restabilirii ecosistemelor și componentelor lor, afectate prin activitatea antropică sau calamități naturale.

Legea nr. 108/2016, cu privire la gazele naturale care are drept scop instituirea unui cadru juridic general pentru organizarea, reglementarea, asigurarea funcționării eficiente și monitorizarea sectorului gazelor naturale menit să aprovizioneze consumatorii cu gaze naturale în condiții de accesibilitate, disponibilitate, fiabilitate, continuitate, calitate și transparență, asigurarea respectării drepturilor consumatorilor, precum și a normelor privind protecția mediului.

Legea nr. 592/1995 privind transportul prin conducte magistrale, care stabilește bazele juridice și organizatorice de funcționare a transportului prin conducte magistrale (denumit în continuare transport prin conducte), reglementează relațiile în acest domeniu în vederea asigurării

fiabilității și securității conductelor magistrale (denumite în continuare conducte) la toate etapele de construire și funcționare a lor, precum și în scopul protecției vieții și ocrotirii sănătății populației, mediului înconjurător împotriva acțiunii negative posibile a transportului prin conducte.

Legea nr.1102/1997 cu privire la resursele naturale care reglementează relațiile din domeniul folosirii, protecției și reproducerii resurselor naturale în scopul asigurării securității ecologice și dezvoltării durabile a țării.

COD nr. 246 /2024 Codul Subsolului ce are drept scop instituirea cadrului normativ menit să asigure folosirea rațională și complexă a subsolului pentru satisfacerea necesarului de materie primă minerală și a altor necesități ale economiei naționale, să asigure securitatea lucrărilor la folosirea subsolului, precum și apărarea drepturilor persoanelor fizice și ale persoanelor juridice, indiferent de tipul de proprietate și forma juridică de organizare, de asemenea să asigure prevenirea sau reducerea oricăror efecte negative asupra mediului, în special asupra apei, aerului, solului, faunei, florei și peisajului, precum și a oricăror riscuri pentru sănătatea umană, rezultate din gestionarea deșeurilor din industriile extractive.

H.G. nr. 1277/2018 cu privire la instituirea și funcționarea sistemului național de monitorizare și raportare a emisiilor de gaze cu efect de seră și altor informații relevante pentru schimbările climatice. Scopul prezentului Regulament constă în instituirea și funcționarea unui mecanism de reglementare a Sistemului național de monitorizare și raportare a emisiilor antropice de gaze cu efect de seră și altor informații relevante pentru schimbările climatice (în continuare – SNMR).

SNMR cuprinde, ca părți integrante, următoarele două sisteme:

1) Sistemul național de inventariere, care asigură cadrul instituțional, juridic și procedural stabilit în vederea estimării emisiilor antropice din surse și a reținerilor prin sechestrare de către absorbanți a tuturor gazelor cu efect de seră, compilate în inventarul național al emisiilor antropice de gaze cu efect de seră (în continuare – *inventar național*), precum și în vederea raportării și arhivării informațiilor privind inventarierea, în conformitate cu deciziile adoptate în temeiul Convenției-cadru a Organizației Națiunilor Unite cu privire la schimbarea climei (în continuare - *CONUSC*), al Acordului de la Paris, precum și în scopul executării prevederilor Tratatului de constituire a Comunității Energetice;

2) Sistemul național pentru politici, măsuri și prognoze, care asigură cadrul instituțional, juridic și procedural pentru evaluarea progresului în implementarea politicilor de atenuare a schimbărilor climatice, pentru elaborarea prognozelor referitoare la emisiile antropice din surse sau la reținerile prin sechestrare a gazelor cu efect de seră.

H.G. nr.373/2018, cu privire la Registrul național al emisiilor și al transferului de poluanți. Sistemul informațional automatizat „Registrul național al emisiilor și al transferului de poluanți” reprezintă date sistematizate despre emisiile de poluanți în aer, apă, sol și sursele difuze, precum și despre transferurile de deșeuri și poluanți din apele reziduale în afara amplasamentului, raportate de către operatorii care desfășoară una sau mai multe dintre activitățile menționate în anexa nr. 1 la Regulamentul privind Registrul național al emisiilor și al transferului de poluanți.

H.G. nr. 659/2024, cu privire la aprobarea Programului de dezvoltare cu emisii reduse al Republicii Moldova până în anul 2030. Scopul Programului constă în atingerea obiectivelor de

reducere a emisiilor de GES expuse în Contribuția Națională Determinată actualizată raportată către CONUSC. Programul identifică acțiunile - cheie pentru diferite sectoare ale economiei în vederea reducerii emisiilor de GES în comparație cu nivelul înregistrat în anul de referință 1990. Aceste sectoare sunt: (1) energia, (2) transporturile, (3) clădirile, (4) procesele industriale, (5) agricultura, (6) folosința terenurilor, schimbarea destinației terenurilor și silvicultura (FTSCFTS), (7) deșeurile. Accentul este pus pe măsurile și principiile economiei verzi: eficiența energetică, dezvoltarea surselor regenerabile, aplicarea tehnologiilor performante de producere a cimentului și sticlei, agricultura conservativă, împăduriri, management eficient al deșeurilor etc. Acțiunile respective reflectă politicile și măsurile sectoriale ale statului exprimate în actele normative ale țării.

1.2 Cadrul administrativ

Ministerul Mediului are misiunea de a analiza situația și problemele din domeniile de activitate gestionate, de a elabora politici publice eficiente în domeniul protecției mediului, schimbărilor climatice și gestionarea durabilă a resurselor naturale. Ministerul deține Secția politici în domeniul schimbării climei cu un efectiv de 4 persoane dintre care la moment doar 3 sunt angajați. În domeniul schimbării climei ministerul are atribuțiile de elaborare și promovare a documentelor de politici și actelor normative privind reducerea emisiilor de GES și adaptarea la schimbările climatice, conform Acordului de la Paris; deține calitatea de punct oficial de contact pentru tratatele internaționale în domeniile de aplicare ale legii la care Republica Moldova este parte; asigură elaborarea, actualizarea și aprobarea CND și a inventarului național al emisiilor de gaze cu efect de seră, precum și a instrumentelor de raportare ale acestora.

Ministerul Energiei este responsabil de a elabora politici publice eficiente în domeniile: securitate energetică; eficiență energetică; surse de energie regenerabilă; energie electrică; energie termică și promovarea cogenerării de înaltă eficiență; gaze naturale și produse petroliere; tranziție energetică.

Agenția de Mediu, instituție subordonată Ministerului Mediului are misiunea de a implementa politicile în domeniul schimbării climei, și anume: asigură implementarea actelor normative în domeniul reducerii emisiilor de GES și al adaptării la schimbările climatice, monitorizează nivelul realizării acestora și raportează, periodic, Ministerului Mediului despre aceasta; eliberează autorizația integrată de mediu, care acordă dreptul de a degaja emisiile de GES din întreaga instalație staționară sau dintr-o parte a acesteia, controlată de același operator, cu respectarea cerințelor de evaluare a planului de monitorizare a emisiilor de gaze cu efect de seră; coordonează planul de monitorizare a emisiilor de gaze cu efect de seră, prezentat de către operator și monitorizează realizarea acestuia; ține Registrul național al emisiilor și al transferului de poluanți și recepționează raportul anual privind emisiile de gaze cu efect de seră depus prin intermediul acestuia; asigură monitorizarea și raportarea emisiilor de GES incluse în inventarul național; elaborează informații și rapoarte; participă la elaborarea rapoartelor cu privire la emisiile de GES și le prezintă Ministerului Mediului.

Inspectoratul pentru Protecția Mediului, instituție subordonată Ministerului Mediului asigură controlul privind respectarea legislației de mediu, a actelor normative din domeniul reducerii emisiilor de GES și al adaptării la schimbările climatice; efectuează controlul privind respectarea de către operatori a cerințelor în domeniul raportării în RETP; constată cazurile de încălcare a legislației în domeniul reducerii emisiilor de GES și al adaptării la schimbările climatice și aplică sancțiuni

conform Codului contravențional; calculează prejudiciul cauzat mediului, ca urmare a încălcării prevederilor actelor normative și ale actelor permissive.

2. Planuri de viitor

2.1 Planuri legislative

- Alinierea Regulamentului (UE) 2024/1787 al Parlamentului European și al Consiliului din 13 iunie 2024 privind reducerea emisiilor de metan în sectorul energetic și de modificare a Regulamentului prin aprobarea unui proiect de regulament la nivel național până la 31 decembrie 2026.
- Elaborarea cadrului de reglementare privind acreditarea și cerințele aplicabile verficatorilor de emisii de gaze cu efect de seră, aprobate de Guvern până la 31 decembrie 2025.
- Elaborarea programului privind reducerea metanului până la 31 decembrie 2026, care stabilește politicile și măsurile pentru realizarea obiectivelor de reducere a impactului pe termen scurt și mediu al emisiilor de metan asupra emisiilor totale de GES, luându-se în considerare potențialul de încălzire globală și durata de viață, relativ scurtă, a metanului în atmosferă, precum și obiectivele economiei circulare, după caz.

2.2 Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative

Dezvoltarea și îmbunătățirea Sistemului Informațional PRTR pentru a gestiona rapoartele operațiunilor până la 31 decembrie 2026.

3. Aspecte financiare (estimarea costurilor)

În rezultatul estimării costurilor necesare pentru măsurile indicate în paragraful 2.1 (Anexa A), s-a constatat că 189,1 mii lei vor fi acoperiți din bugetul de stat.

BLOC 6: EFICIENȚA ENERGETICĂ

1. Prezentarea generală a situației în domeniul eficienței energetice

Politica în domeniul eficienței energetice reprezintă un set de măsuri, reglementări și strategii implementate la nivel național sau regional pentru a reduce consumul de energie, îmbunătăți eficiența utilizării resurselor energetice și sprijini tranziția către o economie sustenabilă și cu emisii reduse de carbon.

Republica Moldova, ca stat cu resurse energetice limitate și o dependență semnificativă de importurile de energie, a recunoscut importanța eficienței energetice pentru asigurarea securității energetice, reducerea costurilor energetice, precum și diminuarea impactului asupra mediului. Respectiv, în decembrie 2023, a fost instituit **I.P. Centrul Național pentru Energie Durabilă (IP CNED)**, transformată prin reorganizarea Agenției pentru Eficiență Energetică (H.G. nr. 1060/2023), ce are rol de pilot a tranziției energetice către neutralitate climatică și decarbonizarea sectorului energetic din țara noastră, prin lansarea programelor pentru finanțarea proiectelor în domeniul eficienței energetice și valorificării surselor de energie regenerabilă în sectorul rezidențial și ulterior în sectorul public. Totodată, IP CNED este responsabil de gestionarea Fondului pentru eficiență energetică în sectorul rezidențial (FEERM), care oferă granturi de până la 70% din valoarea

investițiilor. Peste 1.500 de case și 100 de blocuri vor fi reabilitate, cu un buget de peste 1,4 miliarde lei.

IP CNED a lansat în cadrul programului de finanțare FEERM, trei produse de finanțare destinate sectorului rezidențial, ce vor contribui semnificativ la reducerea consumului de energie, promovarea energiei regenerabile, sprijinirea gospodăriilor vulnerabile și tranziția Republicii Moldova către un model sustenabil și eficient energetic, după cum urmează:

- **Produsul de finanțare Eficiența Energetică a caselor individuale din gospodăriile rurale cu grad de vulnerabilitate energetică extremă** - este destinat pentru accesarea și acordarea stimulentele financiare din mijloacele financiare ale Programului de finanțare FEERM, pentru finanțarea măsurilor de eficiență energetică și valorificare a surselor regenerabile de energie în casele individuale din gospodării cu grad de vulnerabilitate energetică extremă, din Republica Moldova. Produsul are ca obiectiv renovarea unei suprafețe încălzite de minimum 20 mii m² în astfel de locuințe la nivel național și obținerea unor economii de energie de cel puțin 0,214 ktep pentru consumatorii finali.
- **Produsul de finanțare Eficiența Energetică a blocurilor locative** - vizează acordarea de sprijin financiar pentru măsuri de eficiență energetică și utilizarea surselor regenerabile în blocurile locative din Republica Moldova. Acesta urmărește renovarea unei suprafețe încălzite de cel puțin 373 mii m² în blocuri locative la nivel național și obținerea unor economii de energie de cel puțin 4,32 ktep pentru consumatorii finali.
- **Produsul de finanțare Casa Verde** - finanțat din bugetul de stat, acest produs facilitează accesul populației la resurse pentru îmbunătățirea performanței energetice a locuințelor. Programul sprijină investiții în case durabile, reducând consumul de energie, costurile pentru încălzire și impactul asupra mediului. Beneficiarii pot primi până la 200.000 lei finanțare nerambursabilă pentru lucrări precum termoizolarea pereților, acoperișului și podelelor, modernizarea sistemelor de încălzire și ventilație, inclusiv instalarea centralelor eficiente sau a sistemelor cu recuperare de căldură. Obiectivul programului este reabilitarea energetică (inclusiv construcția de case eficiente energetic) a unei suprafețe încălzite de minimum 97 mii m² la nivel național și obținerea unor economii de energie de cel puțin 1,1 ktep.

Programul de vouchere pentru electrocasnice (Eco-Vouchere), finanțat de UE și implementat de PNUD, fiind conceput pentru a sprijini consumatorii vulnerabili, oferindu-le posibilitatea de a achiziționa electrocasnice moderne care consumă mai puțină energie, contribuind astfel la reducerea facturilor la utilități și la protejarea mediului. Prin intermediul Programului, beneficiarii primesc vouchere care pot acoperi până la 70% din costul noilor electrocasnice. În cadrul sesiunilor lansate de IP CNED, au fost valorificate 31.423 de vouchere, la care se adaugă 7.246 de vouchere din sesiunile pilot UNPD. Echipamentele achiziționate prin Program au generat, pe parcursul anului 2025, până la 15.10.2025, economii totale de energie de aproximativ 4,1 GWh.

Pe parcursul anului 2025, până pe data de 31 octombrie, au fost valorificate **21 801** vouchere (pe întreg teritoriul Republicii Moldova), în cadrul a 7 sesiuni. Echipamentele eligibile au inclus frigiderele din clasele de eficiență energetică A, B, C și D și mașinile de spălat rufe din clasa de eficiență energetică A.

Până la data de 31 octombrie 2025, în cadrul sesiunilor PNUD, desfășurate în anul 2024 și anul 2025, au fost valorificate în total 39 235 de vouchere. Prin înlocuirea echipamentelor achiziționate de beneficiari s-au generat economii de energie de circa **4,2 GWh** în perioada 01.01.2025–31.10.2025. Economii anuale estimate, care vor fi generate de aceste echipamente, sunt de aproximativ **6,42 GWh**.

1.1. Cadrul legislativ

Bazele cadrului legislativ necesar pentru crearea premiselor îmbunătățirii eficienței energetice și reglementarea activităților menite să reducă intensitatea energetică în economia națională și diminuarea impactului negativ al sectorului energetic asupra mediului, a fost stabilit prin adoptarea [Legii nr. 142/2010 cu privire la eficiența energetică](#) (abrogată ulterior prin **Legea nr. 139/2018 privind eficiența energetică**), ce a transpus Directiva 2006/32/CE privind eficiența energetică la consumatorii finali și serviciile energetice. Totodată, prin adoptarea Legii menționate a fost instituită Agenția pentru Eficiență Energetică, organ administrativ în domeniul eficienței energetice, ce avea rolul de implementare a politicii statului în domeniul eficienței energetice și al surselor regenerabile de energie.

Ulterior, în vederea consolidării cadrului juridic necesar promovării eficienței energetice și eliminării barierelor în calea eficienței energetice, promovării echipamentelor eficiente, mobilizării investițiilor în renovarea clădirilor, precum și reglementării activităților specifice sistemelor centralizate de alimentare cu energie termică, menite să îmbunătățească eficiența energetică a întregii economii și diminuării impactului negativ al sectorului termoenergetic asupra mediului, a fost transpusă Directiva 2012/27/UE, prin adoptarea [Legii nr. 92/2014 cu privire la energia termică și promovarea cogenerării](#) și a [Legii nr. 139/2018 privind eficiența energetică](#). Totodată, pentru anul 2020, obiectivele naționale de eficiență energetică au fost stabilite, astfel încât consumul de energie finală să nu depășească 2796 mii tone echivalent petrol și în scopul implementării schemei de obligații, Guvernul, la calcularea cantității totale cumulate a economiilor de energie pentru perioada 1 ianuarie-31 decembrie 2020, va utiliza valoarea procentuală în mărime de 0,7% anual și împreună cu Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică vor întreprinde acțiunile necesare pentru punerea în aplicare a schemei de obligații începând cu 1 ianuarie 2019.

Republica Moldova își consolidează cadrul juridic național în domeniul eficienței energetice prin transpunerea Directivei (UE) 2018/2002, ce face parte din pachetul legislativ „Energie curată pentru toți europenii” al Comisiei Europene, prin **adoptarea Legii nr. 113/2023 pentru modificarea Legii nr. 139/2018 cu privire la eficiența energetică**. Prin urmare, scopul prezentei legi constă în crearea premiselor pentru stabilirea obiectivelor naționale de eficiență energetică pentru diferite orizonturi de timp, în corespundere cu angajamentele Republicii Moldova, crearea cadrului juridic necesar pentru promovarea principiului „eficiența energetică înainte de toate”, îmbunătățirea eficienței energetice prin realizarea măsurilor incluse în Planul național integrat privind energia și clima, dezvoltarea pieței serviciilor energetice, precum și depășirea deficiențelor pieței energiei care împiedică creșterea eficienței în aprovizionarea cu energie și utilizarea acesteia. Legea prevede utilizarea unei părți din plățile consumatorilor și contribuțiile operatorilor din sectorul energetic pentru finanțarea programelor de eficiență energetică, instituirea unui sistem informațional național

pentru clădiri publice și monitorizarea economiilor de energie, precum și dezvoltarea unui Registru electronic al auditorilor energetici. De asemenea, în vederea implementării obligațiilor privind economiile de energie, conform art.7¹ din Legea nr.139/2018, Republica Moldova și-a asumat obligația realizării, în fiecare an, a noi economii de energie echivalente cu minimum 0,8% din valoarea medie a consumului de energie finală înregistrat între 1 ianuarie 2019 și 1 ianuarie 2022. Perioada pentru care se efectuează calculul cantității totale cumulate a economiilor de energie, în sensul art.7¹ alin.(1), este 1 ianuarie 2024 – 31 decembrie 2030.

Pentru implementarea cadrului legislativ primar, au fost emise următoarele hotărâri de Guvern:

- [H.G. nr. 297/2016](#) cu privire la aprobarea valorilor de referință armonizate ale eficienței pentru producerea separată de energie electrică și termică, ce transpune Decizia 2011/877/UE de stabilire a valorilor de referință armonizate ale randamentului pentru producția separată de energie electrică și căldură. Prevederile prezentei hotărâri se aplică de către producătorii de energie electrică și termică în regim de cogenerare care dispun de centrale electrice de termoficare, precum și în cazul proiectelor de construcție a unităților de cogenerare de înaltă eficiență și aceste valori vor fi revizuite din patru în patru ani.
- [H.G. nr. 676/2020](#) pentru aprobarea Regulamentului cu privire la auditorii energetici și auditul energetic, ce stabilește cadrul juridic necesar pentru calificarea auditorilor energetici, condițiile și cerințele obligatorii pentru efectuarea auditurilor energetice necesare identificării soluțiilor pentru îmbunătățirea eficienței energetice și promovarea utilizării energiei din surse regenerabile și mecanismul de asigurare și verificare a calității auditurilor energetice efectuate.
- [H.G. nr. 372/2020](#) pentru aprobarea Programului cu privire la implementarea obligației privind renovarea clădirilor autorităților administrației publice centrale de specialitate pentru anii 2020-2022, ce are drept scop implementarea obligației de renovare anuală, pentru perioada 2019-2020, a unei rate de 1% din suprafața totală a clădirilor din domeniul public al statului, cu o suprafață totală utilă de peste 250 m², în care își desfășoară activitatea autoritățile administrației publice centrale de specialitate.
- [H.G. nr. 1060/2023](#) cu privire la organizarea și funcționarea Instituției Publice Centrul Național pentru Energie Durabilă, ce are misiunea de a coordona și de a organiza activitățile orientate spre asigurarea implementării politicii de stat în domeniile eficiența energetică, valorificarea surselor de energie regenerabilă, inclusiv prin atragerea și gestionarea resurselor financiare pentru finanțarea și promovarea proiectelor și programelor în domeniile respective într-un mod durabil din punctul de vedere al mediului, al schimbărilor climatice, și care să contribuie la creșterea gradului de securitate energetică a țării.
- [H.G. nr. 1064/2023](#) cu privire la aprobarea Programului privind implementarea schemei de obligații în domeniul eficienței energetice pentru perioada 2024-2026. Cu accent pe acumularea de contribuții din partea părților obligate (operatorii sistemelor

de distribuție a energiei electrice și gazelor naturale, importatorii de produse petroliere, furnizorii de energie termică), inițiativele includ mecanisme de eficiență energetică și investiții în renovarea clădirilor. Totodată, beneficiarii acestei hotărâri sunt consumatorii din sectorul rezidențial, care urmează de beneficiere de proiecte de eficiență energetică și/sau valorificare a surselor regenerabile de energie în cadrul blocurilor locative și a caselor individuale.

- [H.G. nr. 1068/2023](#) cu privire la aprobarea Metodologiei pentru determinarea contribuțiilor ce urmează a fi achitate de părțile obligate, ce are drept scop crearea unui mecanism unic de determinare a contribuțiilor anuale care urmează a fi achitate de părțile obligate pentru implementarea măsurilor de eficiență energetică și de valorificare a surselor regenerabile de energie în scopul realizării în fiecare an a noi economii de energie pe durata Programului privind implementarea schemei de obligații în domeniul eficienței energetice, în cadrul schemei de obligații în domeniul eficienței energetice.
- [H.G. nr. 163/2024](#) pentru aprobarea Programului cu privire la implementarea obligației privind renovarea clădirilor autorităților administrației publice centrale de specialitate pentru anii 2024-2026, ce vizează renovarea anuală a 3% din suprafața totală a clădirilor publice cu o suprafață utilă de peste 250 m², ceea ce reprezintă 87.099 m² în perioada 2024-2026, precum și recuperarea suprafeței restante din perioada 2019-2024, estimată la 106.095 m². Prin urmare, se urmărește asigurarea unei clase de performanță energetică „B” sau superioare pentru clădirile renovate, promovarea rolului exemplar al clădirilor publice prin selectarea a 10 edificii incluse în program și mobilizarea resurselor financiare necesare. Aceste obiective vor fi realizate prin două proiecte principale: „Eficiența energetică în Republica Moldova”, finanțat prin acorduri de împrumut cu BERD, BEI și granturi cu UE și „Producerea de energie ecologică și eficiența energetică”, implementat cu sprijinul financiar al Guvernului Germaniei.
- [H.G. nr. 829/2024](#) privind aprobarea Regulamentului cu privire la efectuarea auditului energetic de către întreprinderile mari. Regulamentul prevede: stabilirea criteriilor pentru identificarea întreprinderilor mari care au obligația de efectuare a auditurilor energetice cu o periodicitate de 4 ani, stabilirea cerințelor față de întreprinderile mari pentru implementarea sistemului de management energetic sau de mediu și crearea mecanismelor de suport pentru întreprinderile mari în vederea identificării potențialului de economisire a energiei, cu atragerea după caz, a mijloacelor financiare sub formă de grant în vederea implementării măsurilor de eficiență energetică.
- [H.G. nr. 144/2025](#) cu privire la aprobarea Conceptului Sistemului informațional național în domeniul eficienței energetice, fiind destinat să asigure suportul informatic necesar subiecților implicați în implementarea politicii de stat în domeniul eficienței energetice, performanței energetice a clădirilor, monitorizării și verificării economiilor de energie, precum și al valorificării surselor de energie regenerabilă.

1.2 Cadrul administrativ

Conform structurii Ministerului, **Direcția Eficiență Energetică**, dispune de un efectiv de 5 funcționari, dintre care 4 angajați și 1 loc vacant. Direcția are misiunea de realizare a politicii guvernamentale în sectorul eficiență energetică, prin elaborarea actelor normative aliniate legislației UE, având ca obiective îmbunătățirea siguranței alimentării cu energie și a competitivității, dezvoltarea durabilă, economisirea resurselor energetice primare și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră. Totodată, atribuțiile includ, dezvoltarea mecanismelor de sprijin și gestionarea programelor naționale, precum Fondul pentru Eficiență Energetică, EcoVoucher și SuperEsco.

Direcția energie termică și cogenerare dispune de un efectiv de 5 funcționari, dintre care 3 angajați și 2 locuri vacante. Direcția are misiunea de a contribui la realizarea politicii guvernamentale în domeniul energiei termice și cogenerare prin crearea, dezvoltarea și asigurarea funcționării eficiente a sistemelor centralizate de alimentare cu energie termică și utilizarea tehnologiilor de cogenerare în scopul asigurării competitivității sectorului termoelectric și garantării securității energetice a țării. Totodată, asigură elaborarea și promovarea documentelor de politici și a proiectelor de acte normative în domeniul energiei termice și cogenerare, asigurând alinierea acestora la legislația Uniunii Europene și Comunității Energetice.

Totodată, în vederea implementării politicii statului în domeniul eficienței energetice, a fost instituit **I.P. Centrul Național pentru Energie Durabilă**, care prin intermediul *Direcției conformitate politici în domeniul eficienței energetice și valorificare a surselor de energie regenerabilă*, are misiunea de a acorda asistență la elaborarea proiectelor de acte normative, la monitorizarea implementării acestora, precum și la elaborarea documentelor normativ-tehnice, inclusiv a standardelor în domeniul eficienței energetice, crearea condițiilor pentru promovarea producerii energiei termice în regim de cogenerare de înaltă eficiență și din surse regenerabile. Structura organizatorică a centrului prevede un personal de 50 de unități, angajați fiind 44 unități de personal, 6 locuri vacante.

2. Planuri de viitor

2.1 Planuri legislative

- Republica Moldova își propune să integreze prevederile **Directivei (UE) 2023/1791 privind eficiența energetică** în cadrul său legislativ și politic, în contextul angajamentelor internaționale asumate și al obiectivelor europene privind neutralitatea climatică. Această directivă, parte a eforturilor Uniunii Europene de reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră cu cel puțin 55% până în 2030, subliniază importanța îmbunătățirii eficienței energetice în atingerea acestor ținte. Pentru Republica Moldova, transpunerea directivei reprezintă o oportunitate de a adopta măsuri avansate de eficiență energetică, de a sprijini utilizarea energiei curate și de a contribui la reducerea impactului climatic, aliniindu-se la Pactul verde european și la obiectivele Acordului de la Paris;
- Transpunerea **Regulamentului delegat (UE) 2024/1364 privind prima etapă a instituirii unui sistem comun al Uniunii de evaluare a centrelor de date**, presupune pentru Republica Moldova crearea unui cadru național de monitorizare și raportare a performanței energetice a centrelor de date, aliniat metodologiilor și indicatorilor UE. Aceasta implică introducerea obligațiilor de raportare pentru operatori, dezvoltarea unei platforme naționale compatibile cu

sistemul european și consolidarea capacităților instituționale pentru verificarea și supravegherea datelor. Pentru operatorii de centre de date, transpunerea va necesita investiții în monitorizare energetică și modernizări pentru creșterea eficienței, contribuind totodată la competitivitate, transparență și reducerea consumului de energie.

- **Regulamentul delegat (UE) 2023/807 privind revizuirea factorului de energie primară pentru energia electrică în aplicarea Directivei 2012/27/UE** stabilește noul factor de energie primară, revizuit pe baza datelor actualizate privind mixul energetic și eficiența sistemelor de producere a electricității în UE, este utilizat la calculul economiilor de energie, la evaluarea performanței energetice a clădirilor și la alte obligații legate de eficiența energetică. Pentru Republica Moldova, transpunerea acestui regulament ar însemna armonizarea metodologiei naționale de calcul cu standardele UE și recalibrarea indicatorilor naționali, ceea ce poate influența modul de raportare a economiilor de energie și performanța energetică a clădirilor.
- Proiect de Hotărâre de Guvern pentru aprobarea *Programului de dezvoltare a sectorului serviciilor energetice pentru perioada 2026-2030*, pentru dezvoltarea sustenabilă a pieței serviciilor energetice prin eliminarea barierelor, promovarea contractelor de performanță energetică și implementarea proiectelor ESCO, ce are drept scop instituționalizarea și asigurarea dezvoltării sustenabile a pieței serviciilor energetice, eliminarea barierelor regulatorii în sectorul serviciilor energetice, prin crearea cadrului normativ și metodologic de aplicare a contractelor de performanță energetică, promovarea contractelor de performanță energetică și consolidarea capacităților prestatorilor de servicii energetice (ESCO), pilotarea și implementarea proiectelor ESCO în clădiri.

2.2 Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative

În contextul adoptării [H.G. nr. 144/2025](#) cu privire la aprobarea Conceptului Sistemului informațional național în domeniul eficienței energetice „SINEE”, va a fi dezvoltat sistemul informațional, ce va contribui la sporirea productivității implementării politicilor din domeniul eficienței energetice și al valorificării surselor de energie regenerabilă. Valorificarea potențialului tehnologiei informației și implementarea conceptelor moderne de schimb de date implementate în „SINEE” vor îmbunătăți calitativ activitatea IP CNED și va facilita accesul la date în domeniul eficienței energetice și al valorificării surselor de energie regenerabilă. SINEE constituie o soluție din categoria Guvern către Guvern (G2G), Guvern către Business (G2B) și Guvern către Cetățeni (G2C), îndreptată spre eficientizarea utilizării resurselor informaționale în domeniul eficienței energetice, creșterii transparenței și asigurării accesului la date și servicii online pentru instituții ale statului, agenți economici și specialiștii care lucrează în domeniul respectiv. Scopul „SINEE” constă în asigurarea IP CNED cu o soluție informatică performantă scalabilă, configurabilă și compatibilă cu ulterioare dezvoltări și integrări, care să asigure funcționalități de realizare a activităților în domeniile de competență ale IP CNED.

3. Aspecte financiare (estimarea costurilor)

În rezultatul estimării costurilor necesare pentru măsurile indicate în paragraful 2.1 (*Anexa A*), s-a constatat că 397,1 mii lei vor fi acoperiți din bugetul de stat. De asemenea, costurile totale

pentru dezvoltarea și operaționalizarea Sistemului Informațional Național în Domeniul Eficienței Energetice (*Anexa B*) sunt estimate la 31 081,7 mii lei, din care 16 403,7 mii lei sunt acoperiți prin asistență externă (GIZ și BM). În costurile neacoperite, în valoare de 14 678,0 mii lei se includ și resursele în valoare de 2 900 mii lei care au fost solicitate pentru a fi reflectate începând cu anul 2026 în CBTM. La fel, sunt reflectate și resursele în valoare de cca. 11 778,0 mii lei de la partenerii de dezvoltare care au fost aprobate de principiu pentru a fi alocate, însă acestea urmează a fi reconfirmate.

Se menționează că, potrivit costurilor estimate și priorităților stabilite pentru dezvoltarea acestor subsisteme, până în anul 2027 vor fi finalizate integral 4 dintre cele 10 subsisteme, și anume **i)** subsistemul informațional „Managementul programelor și proiectelor”, **ii)** subsistemul informațional „Eficiența energetică a clădirilor”, **iii)** subsistemul informațional „Monitorizarea și verificarea economiilor de energie”, **iv)** subsistemul informațional „Registrul specialiștilor în domeniul eficienței energetice”.

BLOC 7: PERFORMANȚA ENERGETICĂ A CLĂDIRILOR

1. Prezentarea generală a situației în domeniul performanței energetice a clădirilor

În Republica Moldova, performanța energetică a clădirilor se confruntă cu provocări majore, cauzate în mare parte de vechimea fondului locativ. Potrivit datelor existente, 75% dintre locuințe au fost construite înainte de 1990, majoritatea fiind situate în mediul rural. Această vechime afectează negativ eficiența energetică, întrucât multe dintre clădiri nu dispun de tehnologii moderne menite să reducă consumul de energie.

Sectorul clădirilor reprezintă peste 50% din consumul final de energie al țării, iar clădirile publice se remarcă printr-o eficiență scăzută. Cele mai multe dintre acestea, construite în perioada sovietică, consumă de două ori mai multă energie comparativ cu media Uniunii Europene și nu asigură confort termic pe tot parcursul anului.

Astfel, adoptarea de măsuri pentru îmbunătățirea performanței energetice devine esențială. Implementarea politicilor și proiectelor de renovare a clădirilor și de creștere a eficienței energetice reprezintă un pas important. Aceste măsuri includ stabilirea obiectivelor naționale de renovare și introducerea certificării energetice a clădirilor, cu scopul de a reduce consumul de energie și de a sprijini protecția mediului – obiective deja abordate de guvern prin reglementări și proiecte de modernizare.

În acest sens, în decembrie 2021, a fost demarat **Proiectul „Eficiența Energetică în Republica Moldova” (PEEM)**, care este orientat spre îmbunătățirea eficienței energetice a clădirilor publice și cele rezidențiale din întreaga țară (10 instituții medicale din Republica Moldova (203,4 mii m²) și 20 clădiri rezidențiale (42,5 mii m²)), având ca rezultat beneficii semnificative de mediu prin economii de energie și reducerea emisiilor de carbon.

Totodată, în următorii 5 ani, Republica Moldova va implementa proiecte majore de eficiență energetică, precum **Proiectul Tranzitie Durabilă prin Eficiență Energetică în Moldova (STEEM)**, cu obiectivul de a spori eficiența energetică în 46 instituții de învățământ primar (suprafața totală de peste 250 mii m² / beneficiari peste 46 mii elevi, profesori și alt personal al școlilor) și instalarea a cel puțin 300 de puncte termice individuale în clădirile publice din municipiul Chișinău, și **Inițiativa pentru dezvoltarea infrastructurii publice durabile prin renovări de eficiență energetică**

(INSPIREE) ce va include modernizarea a 16 clădiri ale instituțiilor de învățământ superior și profesional tehnic (dintre care 3 blocuri de studii și 13 cămine), totalizând aproximativ 58.000 m² și 14 clădiri ale spitalelor raionale (34.000 m²), contribuind la dezvoltarea unei infrastructuri publice durabile.

De asemenea, va fi lansat **Programul Eficiența Energetică în Clădiri (PEEB)**, care vizează sprijinirea finanțării proiectelor de eficiență energetică în sectorul public și rezidențial prin elaborarea studiilor de fezabilitate, asistență tehnică în faza de proiectare, acoperirea lacunelor de finanțare și creșterea viabilității economice a renovărilor. Programul prevede renovarea energetică a până la 40 de clădiri publice, cu o suprafață totală de peste 160.000 m², inclusiv școli, universități și spitale și circa 1400 de case individuale. Lucrările vor include termoizolare, modernizarea sistemelor de încălzire și răcire, instalarea iluminatului eficient, integrarea surselor regenerabile, îmbunătățirea rezistenței structurale, consolidarea clădirilor și eliminarea azbestului. Implementarea PEEB este estimată să genereze economii de aproximativ 25 GWh/an, să reducă anual emisiile de CO₂ cu circa 6.446 tone, să consolideze instituțiile și să stimuleze ocuparea forței de muncă în sectorul construcțiilor.

1.1. Cadrul legislativ

Prin adoptarea [**Legii nr. 282/2023 privind performanța energetică a clădirilor**](#) au fost transpuse parțial Directiva 2010/31/UE privind performanța energetică a clădirilor (reformare), în varianta adaptată și aprobată prin Decizia Consiliului ministerial al Comunității Energetice nr. 2010/02/MC-EnC din 24 septembrie 2010, astfel cum a fost modificată ultima dată prin Directiva (UE) 2018/844 privind performanța energetică a clădirilor, Regulamentul (UE) 244/2012 de completare a Directivei 2010/31/UE prin stabilirea unui cadru metodologic comparativ de calcul al nivelurilor optime, din punctul de vedere al costurilor, a cerințelor minime de performanță energetică a clădirilor și a elementelor acestora, precum și Regulamentul (UE) 2018/1999 privind guvernanta uniunii energetice și a acțiunilor climatice. Aceasta stabilește cadrul legal necesar pentru îmbunătățirea performanței energetice a clădirilor, luând în considerare condițiile climatice, cerințele de confort interior și raportul cost-eficiență. Măsurile includ implementarea politicilor publice pentru creșterea eficienței energetice, stabilirea cerințelor minime de performanță energetică și certificarea acestora, precum și informarea proprietarilor și potențialilor cumpărători sau locatari despre performanța energetică a clădirilor.

În plus, prezenta lege instituie un subsistem informațional în domeniul performanței energetice a clădirilor în vederea realizării strategii pentru renovarea fondului imobiliar și a planului național pentru creșterea numărului de clădiri al căror consum de energie este aproape egal cu zero. Prin implementarea acesteia se reiterează interesul sporit al statului pentru reducerea consumului final de energie, în situația în care clădirile reprezintă cel mai mare consumator de energie, circa 50% din consumul total național de energie, iar efectele crizei energetice în care ne aflăm impun măsuri țintite în acest sens.

Pentru implementarea cadrului legislativ primar, au fost emise următoarele hotărâri de Guvern:

- [**H.G. 621/2024**](#) pentru aprobarea Regulamentului privind procedura de certificare a performanței energetice a clădirilor și a unităților de clădire. Actul normativ conține

prevederi referitoare la modul de întocmire a certificatelor de performanță energetică, stabilește cerințele specifice privind ținerea Registrului electronic al certificatelor de performanță energetică și modul de înregistrare a certificatelor de performanță energetică.

- [H.G. 622/2024](#) pentru aprobarea Regulamentului cu privire la calificarea și înregistrarea evaluatorilor energetici, a inspectorilor sistemelor de încălzire și a inspectorilor sistemelor de ventilare și condiționare, care stabilește cadrul juridic necesar pentru calificarea evaluatorilor energetici, a inspectorilor sistemelor de încălzire și a inspectorilor sistemelor de ventilare și condiționare, precum și înregistrarea acestora în Registrul electronic al evaluatorilor energetici, în Registrul electronic al inspectorilor sistemelor de încălzire și în Registrul electronic al inspectorilor sistemelor de ventilare și condiționare.
- [H.G. nr. 436/2025](#) cu privire la aprobarea Planului național pentru creșterea numărului de clădiri al căror consum de energie este aproape egal cu zero (NZEB) până în anul 2030, stabilește măsurile de promovare a clădirilor NZEB, atât pentru construcții noi, cât și pentru renovarea celor existente.
- [H.G. nr. 595/2025](#) cu privire la aprobarea Strategiei sectoriale pentru renovarea fondului imobiliar național pe termen lung pentru perioada 2025-2050, ce identifică investițiile necesare pentru renovarea fondului imobiliar național, oferind soluții economice și prognoze pe termen lung bazate pe date și economii de energie estimate.

1.2 Cadrul administrativ

Conform structurii Ministerului, **Direcția Eficiență Energetică**, dispune de un efectiv de 5 funcționari, dintre care 4 angajați și 1 loc vacant. Direcția are misiunea de realizare a politicii guvernamentale în sectorul eficiență energetică, prin elaborarea actelor normative aliniate legislației UE, având ca obiective îmbunătățirea siguranței alimentării cu energie și a competitivității, dezvoltarea durabilă, economisirea resurselor energetice primare și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră.

I.P. Centrul Național pentru Energie Durabilă (IP CNED), ce are misiunea de a acorda asistență la elaborarea proiectelor de acte normative, la monitorizarea implementării acestora, precum și la elaborarea documentelor normativ-tehnice, inclusiv a standardelor în domeniul performanței energetice. Structura organizatorică a centrului prevede un personal de 50 de unități, angajați fiind 44 unități de personal, 6 locuri vacante.

Unitatea Consolidată pentru Implementarea și Monitorizarea Proiectelor în domeniul Energeticii (UCIPE), este o instituție publică, creată în baza Hotărârii Guvernului nr. 1276 din 21 decembrie 2000, în scopul asigurării implementării eficiente a proiectelor în domeniul energiei prin administrarea, monitorizarea și coordonarea acestora în conformitate cu cerințele organismelor financiare internaționale donatoare.

La situația din 31 octombrie 2025 structura organizatorică UCIPE prevede 44 unități de personal, iar numărul de angajați este de 27, specialiști angajați în implementarea a cinci proiecte în derulare. În cadrul UCIPE sunt create și funcționează subunități de implementare pentru fiecare

proiect, iar necesarul de funcții/posturi este stabilit pentru fiecare proiect în parte, reieșind din specificul proiectului și complexitatea acestuia, precum și de perioada de implementare - fie că este vorba de etapa inițială sau de una mai avansată a proiectului. Până la sfârșitul anului 2025 sunt în derulare procedurile de selectare a personalului pentru funcțiile vacante, proces care urmează să asigure completarea treptată a staff-ului în vederea acoperirii necesităților de resurse umane pentru implementarea proiectelor.

La moment, UCIPE implementează proiecte importante de îmbunătățire a eficienței energetice a clădirilor dezvoltate, precum: „Eficiența Energetică în Republica Moldova” (2022-2027), „Inițiativa pentru dezvoltarea infrastructurii publice durabile prin renovări de eficiență energetică (2025-2031)”, „Tranziție Durabilă prin Eficiență Energetică în Moldova (2025-2029)” și „Al doilea proiect de îmbunătățire a eficienței sistemului de alimentare centralizată cu energie termică din Chișinău (2021-2026).

Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale este autoritatea responsabilă de elaborarea și aprobarea cerințelor minime de performanță energetică a clădirilor, în temeiul prevederilor art. 7 și 16 din Legea nr. 282/2023 privind performanța energetică a clădirilor. **Inspectoratul Național pentru Supraveghere Tehnică** – este instituția responsabilă de mecanismul de control a certificatelor de performanță energetică în temeiul Legii nr. 282/2023, care urmează să se reorganizeze pentru a asigura capacitatea mecanismului de control în domeniul performanței energetice a clădirilor.

2. Planuri de viitor

2.1 Planuri legislative

- Transpunerea **Directivei 2024/1275 privind performanța energetică a clădirilor (reformare)**, ce are drept obiectiv atingerea unui parc imobiliar cu emisii zero până în 2050, prin stabilirea cerințelor pentru calculul performanței energetice, renovării clădirilor existente, utilizării energiei regenerabile, implementării soluțiilor inteligente și certificării performanței energetice. Directiva încurajează renovările profunde și certificarea performanței energetice pentru reducerea consumului energetic și a emisiilor.
Pentru Republica Moldova, această directivă are o importanță strategică, oferind un cadru pentru renovarea fondului imobiliar învechit și promovând utilizarea surselor regenerabile și a soluțiilor inteligente. Implementarea directivei poate contribui la reducerea emisiilor și la creșterea eficienței energetice, aliniind Moldova la obiectivele internaționale de sustenabilitate. Cu toate acestea, țara noastră se confruntă cu provocări semnificative în transpunerea și implementarea directivei, manifestându-se prin capacități instituționale limitate, finanțare insuficientă pentru renovări profunde, lipsa unui cadru tehnologic avansat și a personalului calificat, precum și conștientizarea redusă a populației cu privire la beneficiile renovărilor energetice.
- **Regulamentul delegat (UE) 2020/2155** de completare a Directivei 2010/31/UE prin instituirea unui sistem comun opțional al Uniunii Europene privind evaluarea gradului de pregătire pentru soluții inteligente a clădirilor - stabilește un sistem comun opțional al Uniunii pentru evaluarea gradului de pregătire pentru soluții inteligente a clădirilor, o metodologie comună ce constă în calcularea punctajului privind gradul de pregătire pentru soluții

inteligente a clădirilor sau a unităților de clădire și obținerea unei evaluări a gradului de pregătire pentru soluții inteligente a clădirilor sau a unităților de clădire.

- **Regulamentul (UE) 2020/2156** care detaliază modalitățile tehnice de implementare efectivă a unui sistem comun opțional al Uniunii pentru evaluarea indicatorului gradului de pregătire pentru soluții inteligente a clădirilor ce detaliază modalitățile tehnice de punere în aplicare efectivă a unui sistem comun opțional al Uniunii privind evaluarea gradului de pregătire pentru soluții inteligente a clădirilor, stabilit în Regulamentul delegat (UE) 2020/ 2155.

2.2 Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative

Începând cu anul **2028**, în vederea implementării acquis-ului UE, Republica Moldova va demara procesul de certificare a performanței energetice a clădirilor, cu perspectiva extinderii ulterioare către introducerea pașapoartelor de renovare. Totodată, va fi inițiată certificarea performanței energetice care va include și aplicarea indicatorului de pregătire inteligentă (Smart Readiness Indicator).

Implementarea procesului de certificare a performanței energetice a clădirilor, va reprezenta pentru Republica Moldova un pas esențial în alinierea la standardele europene din domeniul eficienței energetice. Aceasta va permite evaluarea transparentă a consumului energetic al clădirilor, creșterea calității lucrărilor de renovare, dezvoltarea unui cadru tehnic și instituțional modern și stimularea investițiilor în clădiri performante.

3. Aspecte financiare (estimarea costurilor)

În rezultatul estimării costurilor necesare pentru măsurile indicate în paragraful 2.1 (*Anexa A*), s-a constatat că 325,3 mii lei vor fi acoperiți din bugetul de stat.

În contextul implementării proiectelor investiționale în domeniul eficienței energetice, Ministerul Energiei, cu sprijinul financiar al partenerilor de dezvoltare (sub formă de împrumuturi și granturi), inclusiv Uniunea Europeană, BERD, BEI, Banca Mondială, Societatea Germană pentru Cooperare Internațională (GIZ), Banca de Credit pentru Reconstrucție (KfW), Agenția franceză pentru dezvoltare și Guvernul Norvegiei, desfășoară multiple proiecte de dezvoltare. Valoarea totală a acestor proiecte este de 7 527 306,1 mii lei, din care 1 646 185,4 mii lei provin din bugetul de stat, 2 722 505,0 mii lei din surse externe, iar suma de 1 835 615,7 mii lei rămâne neacoperită.

BLOC 8: ETICHETAREA ENERGETICĂ ȘI ECO DESIGN

8.1. Sub bloc: Etichetarea energetică

1. Prezentarea generală a situației în domeniul energiei regenerabile.

Situația etichetării energetice și a ecodesignului în Republica Moldova se află într-un proces avansat de aliniere la standardele europene. Au fost introduse etichetele energetice de tip nou, aplicate deja pe majoritatea produselor electrocasnice. În paralel, se lucrează la actualizarea cerințelor de proiectare ecologică pentru produsele cu impact energetic, astfel încât acestea să corespundă treptat standardelor UE.

Noile reguli sprijină reducerea consumului de energie în gospodăriile casnice și instituții publice, încurajează producătorii și comercianții să promoveze tehnologii eficiente și pregătesc piața pentru viitoarele obligații europene. Deși cadrul legal este în plină modernizare, rămân necesare

consolidarea supravegherii pieței și extinderea cerințelor ecodesign către categorii suplimentare de produse. În ansamblu, Republica Moldova a înregistrat progrese importante, fiind printre cei mai avansați implementatori ai acquis-ului în domeniul etichetării energetice în cadrul Comunității Energetice.

1.1. Cadrul legislativ

Legea nr. 306/2023 privind etichetarea produselor cu impact energetic, transpune Regulamentul (UE) 2017/1369 de stabilire a unui cadru pentru etichetarea energetică, în varianta adaptată și aprobată prin Decizia Consiliului ministerial al Comunității Energetice nr. 2018/03/MC-EnC din 29 noiembrie 2018, stabilește cadrul juridic de reglementare care se aplică produselor cu impact energetic introduse pe piață sau puse în funcțiune și care asigură etichetarea produselor respective și furnizarea unor informații standard privind eficiența lor energetică, privind consumul de energie și de alte resurse la utilizarea acestora, a informațiilor suplimentare privind produsele, astfel încât utilizatorii finali să poată alege produse mai eficiente pentru reducerea consumului lor de energie.

Implementarea Legii nr. 306/2023 este asigurată prin intermediul modificării a două hotărâri distincte ale Guvernului, și anume:

- **H.G. nr. 693/2024 pentru aprobarea Reglementării tehnice cu privire la etichetarea pneurilor**, transpune parțial Regulamentul (UE) 2020/740 privind etichetarea pneurilor în ceea ce privește eficiența consumului de combustibil și alți parametri, în scopul obținerii anuale a economiilor de carburanți, reducerea anuală a emisiilor de CO₂, informarea continuă a proprietarilor de autovehicule cu privire la performanța energetică a pneurilor existente pe piață, în scopul îmbunătățirii siguranței, protecției sănătății și eficienței economice și ecologice a sectorului transportului rutier, prin promovarea pneurilor eficiente din punctul de vedere al consumului de combustibil, durabile, sigure și cu niveluri scăzute de zgomot.

- **H.G. nr. 1003/2014 pentru aprobarea regulamentelor privind cerințele de etichetare energetică a unor produse cu impact energetic**, cu modificările ulterioare, transpune:

- Regulamentul delegat (UE) nr. 392/2012 cu privire la cerințele de etichetare energetică a uscătoarelor de rufe de uz casnic cu tambur;
- Regulamentul delegat (UE) nr. 626/2011 în ceea ce privește etichetarea energetică a aparatelor de climatizare;
- Regulamentul delegat (UE) nr. 65/2014 în ceea ce privește etichetarea energetică a cuptoarelor și a hotelor de bucătărie de uz casnic;
- Regulamentul delegat (UE) nr. 812/2013 în ceea ce privește etichetarea energetică a instalațiilor pentru încălzirea apei, a rezervoarelor pentru apă caldă și a pachetelor de instalație pentru încălzirea apei și dispozitiv solar, versiunea consolidată care inserează modificările introduse prin Regulamentul delegat (UE) 2017/254 al Comisiei din 30 noiembrie 2016;
- Regulamentul delegat (UE) nr. 811/2013 în ceea ce privește etichetarea energetică a instalațiilor pentru încălzirea incintelor, a instalațiilor de încălzire cu funcție dublă, a

pachetelor de instalație pentru încălzirea incintelor, regulator de temperatură și dispozitiv solar și a pachetelor de instalație de încălzire cu funcție dublă, regulator de temperatură și dispozitiv solar, versiunea consolidată care inserează modificările introduse prin Regulamentul delegat (UE) 2017/254 al Comisiei din 30 noiembrie 2016.

- **H.G. nr. 189/2024** *cu privire la modificarea Hotărârii Guvernului nr. 1003/2014 pentru aprobarea regulamentelor privind cerințele de etichetare energetică a unor produse cu impact energetic*, având în vedere Decizia 2022/04/MC-EnC a Consiliului Ministerial al Comunității Energetice, au fost transpuse setul de regulamente UE revizuite, după cum urmează:

- Regulamentul Delegat (UE) 2019/2013 în ceea ce privește etichetarea energetică a afisajelor electronice;
- Regulamentul Delegat (UE) 2019/2014 în ceea ce privește etichetarea energetică a mașinilor de spălat rufe de uz casnic și a mașinilor de spălat și uscat rufe de uz casnic;
- Regulamentul Delegat (UE) 2019/2015 în ceea ce privește etichetarea energetică a surselor de lumină;
- Regulamentul Delegat (UE) 2019/2016 în ceea ce privește etichetarea energetică a aparatelor frigorifice;
- Regulamentul delegat (UE) 2019/2017 în ceea ce privește etichetarea energetică a mașinilor de spălat vase de uz casnic.

- **H.G. nr. 180/2025** *cu privire la modificarea Hotărârii Guvernului nr. 1003/2014 pentru aprobarea regulamentelor privind cerințele de etichetare energetică a unor produse cu impact energetic*, au fost transpuse setul de regulamente UE revizuite, după cum urmează:

- Regulamentul delegat (UE) 2015/1094 al Comisiei din 5 mai 2015 de completare a Directivei 2010/30/UE a Parlamentului European și a Consiliului în ceea ce privește etichetarea energetică a dulapurilor frigorifice de depozitare profesionale (în continuare - Regulamentul 2015/1094);
- Regulamentul delegat (UE) 2015/1186 al Comisiei din 24 aprilie 2015 de completare a Directivei 2010/30/UE a Parlamentului European și a Consiliului în ceea ce privește etichetarea energetică a aparatelor pentru încălzire locală (în continuare - Regulamentul 2015/1186);
- Regulamentul delegat (UE) 1254/2014 al Comisiei din 11 iulie 2014 de completare a Directivei 2010/30/UE a Parlamentului European și a Consiliului cu privire la cerințele de etichetare energetică aplicabile unităților de ventilație rezidențiale (în continuare - Regulamentul 1254/2014);
- Regulamentul delegat (UE) 2015/1187 al Comisiei din 27 aprilie 2015 de completare a Directivei 2010/30/UE a Parlamentului European și a Consiliului în ceea ce privește etichetarea energetică a cazanelor cu combustibil solid și a pachetelor de cazan cu combustibil solid, instalații de încălzire suplimentare, regulatoare de temperatură și dispozitive solare (în continuare - Regulamentul 2015/1187);

- Regulamentul delegat (UE) nr. 2023/1669 al Comisiei din 16 iunie 2023 de completare a Regulamentului (UE) 2017/1369 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește etichetarea energetică a telefoanelor inteligente și a tabletelor de tip „slate” (în continuare - Regulamentul 2023/1669).

1.2 Cadrul administrativ

Conform structurii Ministerului, Direcția Eficiență Energetică, dispune de un efectiv de 5 funcționari, dintre care 4 angajați și 1 loc vacant. Direcția are misiunea de realizare a politicii guvernamentale în sectorul eficiență energetică, prin elaborarea actelor normative aliniate legislației UE, având ca obiective îmbunătățirea siguranței alimentării cu energie și a competitivității, dezvoltarea durabilă, economisirea resurselor energetice primare și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră.

Totodată, în vederea implementării politicii statului în domeniul eficienței energetice, a fost instituit **I.P. Centrul Național pentru Energie Durabilă**, care prin intermediul *Direcției conformitate politici în domeniul eficienței energetice și valorificare a surselor de energie regenerabilă*, are misiunea de a acorda asistență la elaborarea proiectelor de acte normative, la monitorizarea implementării acestora, precum și la elaborarea documentelor normativ-tehnice, inclusiv a standardelor în domeniul eficienței energetice. Structura organizatorică a centrului prevede un personal de 50 de unități, angajați fiind 44 unități de personal, 6 locuri vacante.

Inspectorul de Stat pentru Supravegherea Produselor Nealimentare și Protecția Consumatorului, prin intermediul *Direcției supravegherea metrologică*, asigură supravegherea pieței privind produsele nealimentare pentru a asigura că respectivele produse îndeplinesc cerințele esențiale care oferă un nivel înalt de protecție a intereselor publice, precum sănătatea și siguranța în general, sănătatea și siguranța la locul de muncă, protecția consumatorilor, protecția mediului și securitatea. Numărul inspectorilor implicați în activități de supraveghere metrologică din 10 unități, sunt angajați doar 8 unități.

2. Planuri de viitor

2.1 Planuri legislative

Proiectul de Lege pentru modificarea Legii nr. 306/2023 privind etichetarea produselor cu impact energetic, ce urmează transpunerea Regulamentului de punere în aplicare (UE) 2024/994 de stabilire a detaliilor operaționale ale bazei de date cu produse instituite în temeiul Regulamentului (UE) 2017/1369 al Parlamentului European și al Consiliului.

Cu referire la cadrul secundar, urmează adoptarea proiectului de hotărâre a Guvernului pentru modificarea ***H.G. nr. 1003/2014 pentru aprobarea regulamentelor privind cerințele de etichetare energetică a unor produse cu impact energetic***, ce va transpune următoarele regulamente delegate noi:

- Regulamentul delegat (UE) 2023/2534 de completare a Regulamentului (UE) 2017/1369 în ceea ce privește etichetarea energetică a uscătoarelor de rufe de uz casnic cu tambur;
- Regulamentul delegat (UE) 2019/2018 de completare a Regulamentului (UE) 2017/1369 în ceea ce privește etichetarea energetică a aparatelor frigorifice cu funcție de vânzare directă.

- Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2024/994 al Comisiei din 2 aprilie 2024 de stabilire a detaliilor operaționale ale bazei de date cu produse instituite în temeiul Regulamentului (UE) 2017/1369 al Parlamentului European și al Consiliului

2.2 Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative

În contextul implementării acquis-ului european, până în decembrie 2026 Republica Moldova va crea infrastructura digitală necesară prin înființarea unui punct de contact național pentru EPREL (European Product Database for Energy Labelling), inclusiv instruirea autorităților și a operatorilor economici privind utilizarea platformei. Vor fi organizate sesiuni de informare și instruire pentru operatorii economici, vor fi elaborate ghiduri privind înregistrarea produselor în EPREL și cerințele tehnice aferente, iar mecanismele de supraveghere a pieței vor fi puse în aplicare, în colaborare cu autoritățile europene, pentru verificarea conformității produselor înregistrate.

Începând cu 2027, vor fi lansate acțiuni concrete de implementare a acquis-ului: crearea pașaportului digital al produselor, facilitarea accesului la informații tehnice, asigurarea supravegherii pieței și aplicarea sancțiunilor, precum și gestionarea produselor neutilizate prin distrugere sau reutilizare.

3. Aspecte financiare (estimarea costurilor)

În rezultatul estimării costurilor necesare pentru măsurile sus menționate, s-a constatat că 117,3 mii lei vor fi acoperiți din bugetul de stat.

8.2. Sub bloc: Eco-design

1. Prezentarea generală a situației în domeniul energiei regenerabile.

1.1. Cadrul legislativ

Legea nr. 151/2014 privind cerințele în materie de proiectare ecologică aplicabile produselor cu impact energetic, ce transpune Directiva 2009/125/CE de instituire a unui cadru pentru stabilirea cerințelor în materie de proiectare ecologică aplicabile produselor cu impact energetic, se aplică tuturor produselor cu impact energetic și creează cadrul legislativ privind cerințele în materie de proiectare ecologică aplicabile produselor cu impact energetic în scop de asigurare a liberei circulații a acestor produse pe piața internă și stabilește cerințe pentru produsele cu impact energetic introduse pe piață și/sau puse în funcțiune, contribuind astfel la dezvoltarea durabilă, creșterea eficienței energetice și a nivelului de protecție a mediului, precum și la sporirea securității furnizării energiei.

H.G. nr.768/2024 pentru modificarea ***H.G. nr. 750/2016 pentru aprobarea regulamentelor privind cerințele în materie de proiectare ecologică aplicabile produselor cu impact energetic***, transpune integral următoarele acte ale UE:

- Regulamentul (UE) 2019/2020 de stabilire a cerințelor în materie de proiectare ecologică aplicabile surselor de lumină și dispozitivelor de comandă separate;
- Regulamentul (UE) 2019/1781 de stabilire a cerințelor în materie de proiectare ecologică aplicabile motoarelor electrice și variatoarelor de viteză;

- Regulamentul (UE) 2019/2022 de stabilire a cerințelor în materie de proiectare ecologică aplicabile mașinilor de spălat vase de uz casnic;
- Regulamentul (UE) 2019/2023 de stabilire a cerințelor în materie de proiectare ecologică aplicabile mașinilor de spălat rufe de uz casnic și mașinilor de spălat și uscat rufe de uz casnic;
- Regulamentul (UE) 2019/1782 de stabilire cerințelor în materie de proiectare ecologică aplicabile surselor de alimentare externe;
- Regulamentul (UE) 2019/2021 de stabilire a cerințelor în materie de proiectare ecologică aplicabile afisajelor electronice;
- Regulamentul (UE) 2015/1185 de punere în aplicare a Directivei 2009/125/CE în ceea ce privește cerințele în materie de proiectare ecologică aplicabile aparatelor pentru încălzire locală cu combustibil solid;
- Regulamentul (UE) 2015/1095 de punere în aplicare a Directivei 2009/125/CE în ceea ce privește cerințele în materie de proiectare ecologică aplicabile dulapurilor frigorifice de depozitare profesionale, dulapurilor frigorifice de răcire și congelare rapidă, unităților de condensare și răcitoarelor pentru procese;
- Regulamentul (UE) nr. 548/2014 privind punerea în aplicare a Directivei 2009/125/CE în ceea ce privește transformatoarele de putere mici, medii și mari;
- Regulamentul (UE) nr. 1253/2014 de punere în aplicare a Directivei 2009/125/CE în ceea ce privește cerințele de proiectare ecologică pentru unitățile de ventilație;
- Regulamentul (UE) 2015/1189 de punere în aplicare a Directivei 2009/125/CE în ceea ce privește cerințele de proiectare ecologică aplicabile cazanelor cu combustibil solid;
- Regulamentul (UE) 2016/2281 de punere în aplicare a Directivei 2009/125/CE a de instituire a unui cadru pentru stabilirea cerințelor în materie de proiectare ecologică aplicabile produselor cu impact energetic, în ceea ce privește cerințele de proiectare ecologică aplicabile produselor pentru încălzirea aerului, produselor pentru răcire, răcitoarelor industriale cu temperaturi înalte și ventiloconvectoarelor;
- Regulamentul (UE) 2019/424 de stabilire a unor cerințe de proiectare ecologică pentru servere și produse pentru stocarea datelor;
- Regulamentul (UE) 2023/1670 de stabilire a cerințelor în materie de proiectare ecologică pentru telefoane inteligente, alte telefoane mobile decât cele inteligente, telefoane fără fir și tablete de tip „slate”;
- Regulamentul (UE) 2019/2019 de stabilire a cerințelor în materie de proiectare ecologică aplicabile aparatelor frigorifice;
- Regulamentul (UE) nr. 66/2014 de punere în aplicare a Directivei 2009/125/CE în ceea ce privește cerințele de proiectare ecologică aplicabile cuptoarelor, plitelor de gătit și hotelor de bucătărie de uz casnic;

- Regulamentul (UE) 2015/1188 de punere în aplicare a Directivei 2009/125/CE în ceea ce privește cerințele în materie de proiectare ecologică aplicabile aparatelor pentru încălzire locală;
- Regulamentul (UE) 2019/1784 pentru stabilirea cerințelor în materie de proiectare ecologică aplicabile echipamentelor de sudură;
- Regulamentul (UE) 2019/2024 de stabilire a cerințelor în materie de proiectare ecologică aplicabile aparatelor frigorifice cu funcție de vânzare directă;
- Regulamentul (UE) nr. 617/2013 de punere în aplicare a Directivei 2009/125/CE în ceea ce privește cerințele de proiectare ecologică aplicabile computerelor și serverelor informatice;
- Regulamentul (UE) nr. 814/2013 de punere în aplicare a Directivei 2009/125/CE în ceea ce privește cerințele în materie de proiectare ecologică pentru instalațiile pentru încălzirea apei și rezervoarele de apă caldă;
- Regulamentul (CE) nr. 641/2009 de punere în aplicare a Directivei 2005/32/CE cu privire la cerințele de proiectare ecologică aplicabile pompelor de circulație fără etanșare independente și pompelor de circulație fără etanșare integrate în produse;
- Regulamentul (UE) nr. 547/2012 de punere în aplicare a Directivei 2009/125/CE a Parlamentului European și a Consiliului în ceea ce privește cerințele de proiectare ecologică pentru pompele de apă;
- Regulamentul (UE) nr. 932/2012 de punere în aplicare a Directivei 2009/125/CE cu privire la cerințele de proiectare ecologică aplicabile uscătoarelor de rufe de uz casnic cu tambur;
- Regulamentul (UE) nr. 666/2013 de punere în aplicare a Directivei 2009/125/CE în ceea ce privește cerințele în materie de proiectare ecologică pentru aspiratoare;
- Regulamentul (UE) nr. 206/2012 de punere în aplicare a Directivei 2009/125/CE în ceea ce privește cerințele în materie de proiectare ecologică pentru aparatele de climatizare și ventilatoarele de confort;
- Regulamentul (UE) nr. 327/2011 de implementare a Directivei 2009/125/CE în ceea ce privește cerințele de proiectare ecologică pentru ventilatoarele acționate de motoare cu o putere la intrare între 125 W și 500 kW;
- Regulamentul (CE) nr. 1275/2008 de implementare a Directivei 2005/32/CE în ceea ce privește cerințele în materie de ecoproiectare pentru consumul de energie electrică în modul standby și oprit al echipamentelor electrice și electronice de uz casnic și de birou;
- Regulamentul (CE) nr. 107/2009 de implementare a Directivei 2005/32/CE în ceea ce privește cerințele de proiectare ecologică pentru unitățile simple de conversie semnal;
- Regulamentul (UE) nr. 813/2013 de punere în aplicare a Directivei 2009/125/CE cu privire la cerințele de proiectare ecologică aplicabile încălzitoarelor de spații și încălzitoarelor combinate.

1.2 Cadrul administrativ

Conform structurii Ministerului, Direcția Eficiență Energetică, dispune de un efectiv de 5 funcționari, dintre care 4 angajați și 1 loc vacant. Direcția are misiunea de realizare a politicii guvernamentale în sectorul eficiență energetică, prin elaborarea actelor normative aliniate legislației UE, având ca obiective îmbunătățirea siguranței alimentării cu energie și a competitivității, dezvoltarea durabilă, economisirea resurselor energetice primare și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră.

Totodată, în vederea implementării politicii statului în domeniul eficienței energetice, a fost instituit **I.P. Centrul Național pentru Energie Durabilă**, care prin intermediul *Direcției conformitate politici în domeniul eficienței energetice și valorificare a surselor de energie regenerabilă*, are misiunea de a acorda asistență la elaborarea proiectelor de acte normative, la monitorizarea implementării acestora, precum și la elaborarea documentelor normativ-tehnice, inclusiv a standardelor în domeniul eficienței energetice. Structura organizatorică a centrului prevede un personal de 50 de unități, angajați fiind 44 unități de personal, 6 locuri vacante.

Inspectorul de Stat pentru Supravegherea Produselor Nealimentare și Protecția Consumatorului, prin intermediul *Direcției supravegherea metrologică*, asigură supravegherea pieței privind produsele nealimentare pentru a asigura că respectivele produse îndeplinesc cerințele esențiale care oferă un nivel înalt de protecție a intereselor publice, precum sănătatea și siguranța în general, sănătatea și siguranța la locul de muncă, protecția consumatorilor, protecția mediului și securitatea. Numărul inspectorilor implicați în activități de supraveghere metrologică din 10 unități, sunt angajați doar 8 unități.

2. Planuri de viitor

2.1 Planuri legislative

În anul 2026, prin adoptarea Legii privind instituirea unui cadru pentru stabilirea cerințelor în materie de proiectare ecologică pentru produsele sustenabile, urmează a fi transpus Regulamentul (UE) 2024/1781 de instituire a unui cadru pentru stabilirea cerințelor în materie de proiectare ecologică pentru produsele sustenabile, de modificare a Directivei (UE) 2020/1828 și a Regulamentului (UE) 2023/1542.

Totodată, prin adoptarea proiectului de hotărâre de Guvern cu privire la modificarea Hotărârii Guvernului nr.750/2016 pentru aprobarea regulamentelor privind cerințele în materie de proiectare ecologică aplicabile produselor cu impact energetic, urmează transpunerea a 4 Regulamente UE, după cum urmează:

1. Regulamentul (UE) 2023/826 de stabilire a cerințelor în materie de proiectare ecologică pentru consumul de energie în modurile oprit, standby și standby în rețea al echipamentelor electrice și electronice de uz casnic și de birou în temeiul Directivei 2009/125/CE a Parlamentului European și a Consiliului;
2. Regulamentul (UE) 2024/1834 de punere în aplicare a Directivei 2009/125/CE în ceea ce privește cerințele de proiectare ecologică pentru ventilatoarele acționate de motoare cu o putere electrică de intrare între 125W și 500 kW;

3. Regulamentul (UE) 2023/2533 de punere în aplicare a Directivei 2009/125/CE în ceea ce privește cerințele în materie de proiectare ecologică aplicabile uscătoarelor de rufe de uz casnic cu tambur, de modificare a Regulamentului (UE) 2023/826 al Comisiei;
4. Regulamentul (UE) 2024/1103 de punere în aplicare a Directivei 2009/125/CE în ceea ce privește cerințele în materie de proiectare ecologică aplicabile aparatelor pentru încălzire locală și dispozitivelor de control conexe separate.

2.2 Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative

Implementarea va fi asigurată de instituțiile nemijlocit responsabile: Inspectoratul de Stat pentru supravegherea Produselor Nealimentare și Protecția Consumatorilor care va asigura schimbul de informații cu alte state privind supravegherea pieței și IP Centrul Național pentru Energie Durabilă.

3. Aspecte financiare (estimarea costurilor)

În rezultatul estimării costurilor necesare pentru măsurile indicate în paragraful 2.1 (*Anexa A*), s-a constatat că valoare totală constituie 1 053,5 mii lei, dintre care 703,5 mii lei vor fi acoperiți din bugetul de stat și 308,0 mii lei din asistența tehnică oferită de Expertise France.

BLOC 9: ENERGIE REGENERABILĂ

1. Prezentarea generală a situației în domeniul energiei regenerabile.

Republica Moldova face pași importanți în tranziția energetică, înregistrând creșteri lunare constante ale capacităților instalate de surse de energie regenerabilă (E-SER). La sfârșitul lunii octombrie 2025, capacitatea totală instalată a atins 932.81 MW, marcând o creștere de 35.31 MW în luna septembrie, precum și o creștere cu 353,41 MW față de sfârșitul anului 2024. Este de remarcat faptul că, în ultimii cinci ani, s-a înregistrat o creștere de 12 ori a capacităților instalate, ceea ce corespunde unei creșteri de 855,44 MW față de anul 2020, când erau instalate capacități totale de 77,37 MW.

Capacitățile de producere a energiei din surse regenerabile includ 243,52 MW din energie eoliană, 665,38 MW din energie solară fotovoltaică, 16,75 MW din energie hidroelectrică și 7,16 MW din biogaz. Din cei 665,38 MW de energie solară fotovoltaică, beneficiază de mecanisme de sprijin precum: „preț fix” – 60 MW, „tarif fix”-147,38 MW, contorizare netă -115,31 MW și facturare netă – 67,60 MW.

Acțiunile întreprinse de Ministerul Energiei, în colaborare cu instituțiile subordonate și cu partenerii de dezvoltare, au vizat accelerarea procesului de aliniere la acquis-ul Uniunii Europene și atingerea obiectivelor de energie și climă asumate în contextul Tratatului Comunității Energetice. Astfel, pentru a simplifica și accelera procedurile administrative și a sprijini dezvoltarea proiectelor de energie regenerabilă, au fost elaborate, promovate și adoptate două legi distincte: **una** care permite instalarea infrastructurii pentru producerea și stocarea energiei electrice pe terenuri agricole fără a fi necesară schimbarea destinației acestora, și **alta** care introduce mecanismul de garanții financiare pentru eliberarea avizelor de racordare, precum și îmbunătățiri ale regulilor privind toleranțele aplicabile dezechilibrelor de energie electrică.

De asemenea, în anul 2025, Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică (ANRE) a aprobat Regulamentul privind garanțiile de origine, un instrument esențial pentru asigurarea transparenței și trasabilității energiei regenerabile furnizate consumatorilor. Prin instituirea unui sistem electronic de certificare interoperabil cu registrul european, Republica Moldova face un pas important spre aderarea la piața comunitară a garanțiilor de origine, în conformitate cu cerințele acquis-ului Uniunii Europene. Această inițiativă contribuie la consolidarea cadrului de sprijin pentru producătorii de energie verde, oferindu-le oportunitatea de a obține venituri suplimentare și de a accelera recuperarea investițiilor în proiectele de energie regenerabilă, cât și oferă consumatorilor de energie o metodă simplă și transparentă de a demonstra că energia consumată provine din surse regenerabile, în conformitate cu standardele mediu social și guvernare (ESG).

Prin semnarea Scrisorii de intenție cu Comisia Europeană la 4 februarie 2025, Guvernul Republicii Moldova s-a angajat să organizeze, până la sfârșitul anului 2025, o nouă rundă de licitație cu componenta de stocare a energiei pentru producători eligibili mari.

Pe parcursul anului 2025, Ministerul Energiei în colaborare cu partenerii de dezvoltare a desfășurat o serie de activități dedicate promovării conceptului de comunitate de energie din surse regenerabile, precum organizarea ședințelor de lucru în teritoriu, ateliere tematice și elaborarea de materiale informative. De asemenea, au fost identificați beneficiarii primelor proiecte dedicate Comunităților Energetice din surse regenerabile. Aceste inițiative sunt sprijinite de PNUD Moldova și urmăresc înființarea a trei comunități - pilot ce urmează să devină pe deplin operaționale până în anul 2026. De asemenea, sunt planificate activități de consolidare a capacităților actorilor locali și ai autorităților publice locale, cu sprijinul Agenției Germane pentru Energie (DENA) și al Convenției Primarilor. Aceste inițiative vizează încurajarea implementării proiectelor energetice coordonate la nivel comunitar în întreaga țară.

De asemenea, beneficiind de suportul experților PNUD Moldova, a fost demarată elaborarea unui studiu privind dezvoltarea plantațiilor energetice.

La data de 3 decembrie 2025 a fost elaborat Ghidul Agrivoltaic pentru Moldova, cu sprijinul Agenției Germane pentru Energie (DENA), care va oferi recomandări tehnice și bune practici pentru integrarea sistemelor fotovoltaice în agricultura Moldovei, contribuind astfel la dezvoltarea unor soluții energetice sustenabile și adaptate contextului local.

Republica Moldova va colabora cu Suedia pentru dezvoltarea de proiecte de transformare a deșeurilor în energie, prin realizarea studiilor de fezabilitate pentru instalațiile de transformare a deșeurilor în energie în două locații din Moldova. Semnarea acestui acord reprezintă un pas important în promovarea soluțiilor energetice durabile și în îmbunătățirea impactului pozitiv pe termen lung asupra mediului. Impactul acestor măsuri se reflectă în creșterea ponderii energiei regenerabile în consumul total de energie electrică: de la 3% în 2020, la 10,5% în 2023 și o estimare de 22% în 2025. Aceste progrese contribuie la reducerea dependenței de resurse externe și la consolidarea sustenabilității energetice a țării.

1.1. Cadrul legislativ

[Legea nr. 331/2023](#) pentru modificarea Legii nr. 10/2016 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile, care transpune parțial Directiva (UE) 2018/2001 privind

promovarea utilizării energiei din surse regenerabile (reformare), în varianta adaptată și aprobată prin Decizia Consiliului ministerial al Comunității Energetice nr. 2021/14/MC-EnC.

De menționat că mecanismul de contorizare netă, deși atractiv, a generat tendințe de supradimensionare a instalațiilor de către unii consumatori finali, afectând echitatea socială și accesul altor consumatori la opțiunea de autogenerare a energiei electrice din surse regenerabile. Puterea medie instalată a beneficiarilor acestui mecanism depășea de peste patru ori necesarul unei gospodării casnice. Prin urmare, pentru a corecta aceste inechități, a fost adoptată prezenta Lege pentru modificarea Legii nr. 10/2016, care a introdus mecanismul de **facturare netă** începând cu 1 ianuarie 2024. Acesta permite prosumatorilor să contabilizeze surplusul de energie produsă sub formă monetară, utilizând un preț mediu de procurare a energiei. Beneficiarii mecanismului de contorizare netă își păstrează drepturile până la 31 decembrie 2027, după care vor tranzita la facturarea netă. Noul mecanism permite, de asemenea, producerea energiei în locații diferite de cele de consum, cu condiția conectării la aceeași rețea de distribuție.

Totodată, pe parcursul anului 2024, au fost elaborate și promovate două amendamente ([Legea nr. 37/2024 pentru modificarea unor acte normative \(facilitarea activității mediului de afaceri IV\)](#)), care vizează unele aspecte privind aplicarea schemei de sprijin „Facturare netă” și [Legea Nr. 229/ 2024](#), care are ca scop îmbunătățirea aplicării și eficientizarea utilizării energiei din surse regenerabile, clarificarea responsabilităților de monitorizare a îndeplinirii obligațiilor de către producătorii eligibili mari, de către Ministerul Energiei, precum și extinderea schemei de suport „facturare netă”, pentru centralele electrice amplasate în afara locurilor lor de consum, cu condiția conectării la aceeași rețea de distribuție. În timp ce pe parcursul anului 2025, au fost elaborate și promovate alte 2 amendamente la Legea nr. 10/2016 și anume: ([Legea nr. 63/2025](#), care prevede o derogare de la obligativitatea conectării la sistemul centralizat de încălzire, dacă este asigurată producerea de energie termică din surse regenerabile pentru acoperirea integrală a consumului propriu; [Legea nr. 152/2025](#), care vizează unele aspecte privind aplicarea schemei de sprijin „Facturare netă”, precum și excluderea posibilității de a participa la licitațiile pentru oferirea statutului de producător eligibil mare cu centrale electrice din surse regenerabile puse deja în funcțiune).

[H.G. nr. 401/2021](#) cu privire la aprobarea limitelor de capacitate, a cotelor maxime și a categoriilor de capacitate în domeniul energiei electrice din surse regenerabile valabile până la data de 31 decembrie 2025, cu modificările ulterioare exprimate de interesul sporit al investitorilor în tehnologiile de generare a energiei electrice prin intermediul instalațiilor de panouri fotovoltaice amplasate pe terenuri și implementării mecanismului de facturare netă, fiind stabilite cotele de capacitate, pe categorii de beneficiari finali, pentru care pot fi stabilite și plafoane de capacitate individuală per centrală electrică. Urmare a unor modificări operate, prin [H.G nr. 329/2025](#), plafonul de capacitate minim fix a fost stabilit până la 10 kW pentru consumatorii casnici.

[H.G. nr 300/2024](#) pentru modificarea Hotărârii Guvernului nr. 690/2018 pentru aprobarea Regulamentului privind desfășurarea licitațiilor pentru oferirea statutului de producător eligibil, ce are drept scop îmbunătățirea și simplificarea procedurii de licitație pentru obținerea statutului de producător eligibil mare, asigurarea unei concurențe efective în cadrul procesului de licitație pentru obținerea statutului de producător eligibil prin atragerea mai multor participanți la licitație și prin stabilirea unor condiții transparente și avantajoase pentru potențialii investitori în sectorul energiei

regenerabile și obținerea, în urma procedurii de licitație, a unor prețuri fixe, care să fie reciproc avantajoase atât pentru producătorii desemnați câștigători în cadrul procedurii de licitație, cât și pentru consumatorii finali, care vor suporta, în cele din urmă, costurile de punere în aplicare a schemei de sprijin.

[H.G. nr. 778/2024](#) pentru aprobarea *Regulamentului cu privire la biocombustibilul solid*, are drept scop promovarea utilizării biomasei, contribuind la îndeplinirea angajamentelor privind schimbările climatice și la promovarea utilizării surselor regenerabile de energie. Totodată, prezentul Regulament reprezintă o etapă în transpunerea în legislația tehnică națională a prevederilor ediției consolidate a Directivei 2009/28/CE privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile. Implementarea sa va contribui semnificativ la dezvoltarea economică și la protejarea mediului, oferind un cadru clar și predictibil pentru toți actorii implicați în domeniul biocombustibililor solizi.

[Legea nr. 45/2025](#) privind modificarea unor acte normative (*responsabilizarea titularilor avizelor de racordare și îmbunătățirea toleranțelor pentru dezechilibre*) - depunerea garanțiilor de bună execuție de către titularii de aviz de racordare către operatorul sistemului de transport și operatorul sistemului de distribuție, reprezintă un instrument de asigurare a realizării construcției și punerii în funcțiune a instalației, ulterior eliberării avizului de racordare, precum și la prelungirea acestuia, în contextul în care capacitatea existentă a sistemului electroenergetic disponibilă pentru capacități noi este redusă, luând în considerare un număr mare de avize de racordare eliberate și un grad redus de realizare a lor.

Condiționarea depunerii garanției financiare de bună execuție după obținerea avizului de racordare va conduce la reducerea riscului de rezervare a capacității, dar fără a fi construită într-un final instalația electrică.

Totodată, legea are drept scop îmbunătățirea prevederilor actuale privind marjele de toleranță pentru dezechilibrele cauzate de producătorii eligibili, în vederea oferirii unui suport pentru investitorii în surse de energie regenerabilă care se angajează în contracte pe termen lung cu Furnizorul central de energie și care va conduce la execuția în termen a centralelor respective, precum și consolidarea puterii interne de generare.

[Legea Nr. 30/2025](#) pentru modificarea *Codului funciar nr. 22/2024*, a permis ca instalațiile eoliene, de biogaz și cele pentru sistemele de stocare a energiei în baterii să fie construite pe terenurile cu destinație agricolă, fără a fi necesară schimbarea destinației acestora, fapt ce va duce la accelerarea investițiilor în surse de energie regenerabilă.

[H.G. nr. 26/2025](#) privind impunerea obligației de serviciu public operatorilor de sistem în scopul acordării accesului la rețea pentru producătorii de energie din surse regenerabile care beneficiază de schema de sprijin „preț fix” și pentru câștigătorii licitațiilor pentru construcția de capacități de echilibrare, a introdus obligații de serviciu public pentru operatorii de sistem, asigurând accesul prioritar la rețea inițial doar pentru producătorii care beneficiază de schema de sprijin „preț fix” . Ulterior prin modificările operate prin [H.G. nr. 596/2025](#) obligația de serviciu public a fost extinsă și pentru câștigătorii licitațiilor destinate construcției de capacități de echilibrare, aspect esențial pentru integrarea surselor regenerabile variabile.

[H.G. nr. 53/2025](#) privind aprobarea *Regulamentului cu privire la criteriile de durabilitate și de reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră pentru biocarburanți, biolichide și combustibili din*

biomasă și a Metodologiei de calcul al impactului biocarburanților, biolichidelor și combustibililor din biomasă asupra emisiilor de gaze cu efect de seră, acest regulament definește criteriile ce urmează a fi respectate de către importatorii de produse petroliere în a căror compoziție se regăsesc biocarburanți sau producătorii locali de biocarburanți, stabilind praguri de reducere a emisiilor între 50% și 80%, în funcție de tipul de combustibil și de anul în care sunt puse în funcțiune instalațiile de fabricare a biocarburanților. De asemenea, sunt prevăzute măsuri pentru integrarea energiei regenerabile în sectorul transporturilor și pentru reducerea riscurilor asociate utilizării biomasei forestiere provenite din surse nesustenabile.

H.G. nr. 74/2025 cu privire la aprobarea Regulamentului privind calculul consumului de energie din surse regenerabile prin stabilirea unui mecanism transparent, clar și neechivoc de calcul a consumului de energie din surse regenerabile, precum și de stabilire a ponderii energiei din surse regenerabile în consumul final brut de energie și care contribuie la îmbunătățirea sistemului național de monitorizare și raportare a indicatorilor privind ponderea energiei din surse regenerabile.

Pentru facilitarea cooperării regionale și a mecanismelor flexibile prevăzute de acquis-ul UE în domeniul surselor regenerabile de energie, au fost adoptate ***H.G. nr. 58/2025*** și ***H.G. nr. 253/2025***, care reglementează transferul statistic al energiei regenerabile și respectiv implementarea de proiecte comune cu alte părți contractante ale Comunității Energetice, state membre ale Uniunii Europene sau țări terțe. Aceste acte creează premise pentru participarea Republicii Moldova la inițiative transfrontaliere de integrare a piețelor de energie și de dezvoltare comună de noi investiții în capacități de producere a energiei din surse regenerabile.

H.G. nr. 86/2025, prin care a fost adoptat Planul Național Integrat privind Energia și Clima pentru perioada 2025–2030 (PNIEC), document strategic de referință care stabilește direcțiile de acțiune în domeniile decarbonizării, eficienței energetice, securității energetice, pieței interne a energiei și cercetării-inovării. Acesta oferă o bază unitară pentru planificarea politicilor energetice și climatice, în concordanță cu obiectivele Pactului Verde European.

H.G. nr. 494/2025, care reglementează oferirea statutului de producător eligibil mare câștigătorilor primei licitații pentru proiecte investiționale mari ce a fost organizată pentru 105 MW parcuri eoliene și 60 MW parcuri solare.

H.G. nr. 599/2025, vine să înlocuiască H.G. nr. 401/2025, având în vedere valabilitatea acestuia și stabilește noi limite și cote maxime valabile până la 31 decembrie 2030, în vederea creșterii planificate a capacităților regenerabile ce beneficiază de mecanisme de sprijin.

Experiența primelor licitații a demonstrat necesitatea ajustării Regulamentului privind desfășurarea licitațiilor pentru oferirea statutului de producător eligibil mare. Astfel, modificările operate prin ***H.G. nr. 648/2025*** la Regulamentul privind desfășurarea licitațiilor pentru oferirea statutului de producător eligibil mare, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 690/2018, întăresc caracterul obiectiv și predictibil al licitațiilor, creând condiții mai favorabile pentru atragerea investițiilor în sectorul energiei din surse regenerabile și pentru funcționarea sigură și eficiență a sistemului electroenergetic.

Dispoziția Guvernului nr. 64/2025 pentru aprobarea Planului de acțiuni privind organizarea licitațiilor pentru oferirea statutului de producător eligibil mare în perioada

2025-2026, a demonstrat intențiile reale ale Guvernului să organizeze noi licitații pentru oferirea statutului de producător eligibil mare.

Ordinul Ministrului Energiei nr. 50/2025 privind metodologia de amplasare și demontare a instalațiilor eoliene, ce prevede condiții inițiale de amplasare, distanțele minime de la marginea localităților și obiecte de infrastructură, dar și cerințe față de demontarea turbinelor și refacerea terenurilor agricole.

Dispoziția Guvernului nr. 176/2025 cu privire la instituirea Comisiei de licitații pentru organizarea și desfășurarea licitației pentru oferirea statutului de producător eligibil mare în perioada 2025-2026, care va fi responsabilă de desfășurarea licitației pentru ofertarea a 170 MW centrale eoliene cu obligația de instalare a unei capacități de stocare de minim 20MW/44MWh.

1.2 Cadrul administrativ

Conform structurii Ministerului, **Direcția surse de energie regenerabilă și mobilitate verde**, dispune de un efectiv de 7 funcționari, dintre care 6 angajați și 1 loc vacant. Direcția este responsabilă de elaborarea și implementarea politicilor guvernamentale în domeniul surselor de energie regenerabilă și al mobilității verzi, asigurând alinierea acestora cu legislația Uniunii Europene și a Comunității Energetice. Aceasta monitorizează calitatea documentelor de politici și implementarea programelor naționale de finanțare, dezvoltând mecanisme de sprijin pentru atingerea obiectivelor naționale privind ponderea energiei regenerabile în consumul final de energie.

Totodată, în vederea implementării politicii statului în domeniul surselor de energie regenerabilă, a fost instituit **I.P. Centrul Național pentru Energie Durabilă**, care prin intermediul Direcției conformitate politici în domeniul eficienței energetice și valorificare a surselor de energie regenerabilă, are misiunea de a acorda asistență la elaborarea proiectelor de acte normative, la monitorizarea implementării acestora. Structura organizatorică a Centrului prevede un personal de 50 de unități, la moment angajați fiind 44 unități de personal, 6 locuri vacante.

Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică (cu un personal de 179 unități, în prezent fiind angajați 158), prin intermediul *Departamentului energie electrică și regenerabile*, în special *Secția energie regenerabilă* asigură exercitarea atribuțiilor ANRE în domeniul energiei regenerabile, inclusiv prin elaborarea și promovarea proiectelor de hotărâri privind acordarea sau retragerea statutului de producător eligibil mic, instituirea și actualizarea listelor producătorilor eligibili mici, ținerea registrului garanțiilor de origine, înregistrarea comunităților de energie regenerabilă în registrul administrat de Agenție. De asemenea stabilește valoarea garanției financiare pentru avizele de racordare a centralelor electrice cu o capacitate mai mare de 200 kW.

Ministerul Mediului (cu un personal de 96 unități, în prezent fiind angajați 72), are misiunea de a analiza situația și problemele din domeniile de activitate, precum protecția mediului, schimbări climatice și gestionarea durabilă a resurselor naturale, de a elabora politici publice eficiente în domeniile menționate, de a monitoriza calitatea politicilor și actelor normative și de a propune intervenții justificate ale statului care urmează să ofere soluții eficiente în domeniile de competență, asigurând cel mai bun raport dintre rezultatele scontate și costurile preconizate.

2. Planuri de viitor

2.1 Planuri legislative

- Modificarea Legii nr. 10/2016 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile în vederea stabilirii zonelor de accelerare a implementării energiei din surse regenerabile;
- Proiect de hotărâre a Guvernului privind oferirea statutului de producător eligibil mare, urmare a desfășurării unei noi runde de licitații pentru centralele eoliene cu instalații de stocare;
- Proiect de hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea Regulamentului privind normele de verificare a biocarburanților, biolichidelor și combustibililor din biomasă, recunoașterea schemelor voluntare, precum și modificarea unor acte normative, care va institui reguli clare și uniforme pentru verificarea și certificarea biocarburanților și biogazului, extinderea materiei prime admise și transpunerea cerințelor UE privind utilizarea sustenabilă a acestora, inclusiv metodologia de calcul a ponderii obținute prin co-procesare.
- Proiect de hotărâre a Guvernului privind modificarea Hotărârii Guvernului nr.1051/2018 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la calificarea și înregistrarea instalatorilor de cazane, furnale sau sobe pe bază de biomasă, de sisteme fotovoltaice și termice solare, de sisteme geotermale de mică adâncime și pompe de căldură, în vederea alinierii la cerințele Directivei (UE) 2018/2001, ce solicită standarde de calificare și certificare pentru instalatorii de echipamente utilizând energie regenerabilă.
- Proiect de hotărâre a Guvernului cu privire la aprobarea Strategiei Energetice a Republicii Moldova 2050, în scopul modernizării sectorului energetic al Republicii Moldova pentru securitate, decarbonizare, dezvoltare durabilă și integrarea în infrastructura și piețele energetice Uniunii Europene;
- Elaborarea Ghid tehnic privind eligibilitatea și trasabilitatea noilor materii prime pentru biocombustibili și biogaz.
- Ghid tehnic național privind aplicarea metodologiei de calcul al stocurilor de carbon din sol.

2.2 Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative

În vederea asigurării conformității cu legislația europeană și a îmbunătățirii capacităților administrative, următoarele măsuri urmează a fi implementate:

- Actualizarea sistemului de calificare și înregistrare a instalatorilor de cazane, furnale sau sobe pe bază de biomasă, de sisteme fotovoltaice și termice solare, de sisteme geotermale de mică adâncime și de pompe de căldură, în conformitate cu noile standarde ale Uniunii Europene.
- Crearea și consolidarea Centrului Unic Informațional al instituției publice de suport, sprijinind astfel promovarea energiei din surse regenerabile, cât și protecția mediului.
- Elaborarea unei scheme voluntare de certificare a biocarburanților produși local și de recunoaștere a documentelor care confirmă calitatea biocarburanților importați.

- Stabilirea cerințelor pentru amplasarea centralelor fotovoltaice și eoliene, pentru a asigura o dezvoltare durabilă.
- Implementarea proiectelor demonstrative pentru comunități energetice din surse regenerabile, cu scopul de promovare a conceptului precum și a utilizării energiei din surse regenerabile la nivel comunitar, contribuind la creșterea participării locale în tranziția energetică.

3. Aspecte financiare (estimarea costurilor)

În urma estimării costurilor necesare pentru măsurile prevăzute la punctul 2.1 (Anexa A), s-a constatat că 1 470,0 mii lei vor fi acoperiți din bugetul de stat. Totodată, urmează a fi implementată construcția centralelor electrice din surse regenerabile, ca rezultat al licitațiilor pentru proiecte de investiții în capacități regenerabile, respectiv 170 MW eolian cu o capacitate de stocare de 22 MW/44 MWh. Valoarea totală a investiției este de 4 234 370,00 mii lei, fiind finanțată integral din surse private.

Totodată, urmează implementarea a 2 proiecte pilot demonstrative privind comunitățile de energie regenerabile, în valoare totală de 10 202,5 mii lei, implementate de către PNUD și cu suportul consultativ al DENA.